



ZPP

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW  
I PRACODAWCÓW

# SYTUACJA MATERIALNA, DOCHODY PRYWATNE ORAZ MAJĄTEK POLSKICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Raport z badania ilościowego przygotowany przez

*Maison*

& PARTNERS

Warszawa, 3 marca 2024 r.

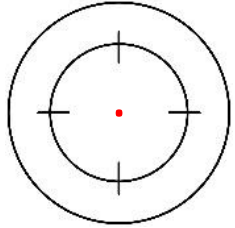


# Informacje o badaniu



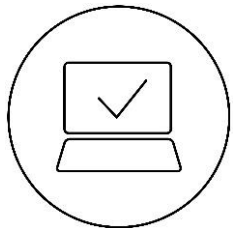
# Informacje o badaniu

---



## CEL

Głównym celem badania było nakreślenie portretu socjo-demograficznego polskich mikro-przedsiębiorców oraz poznanie ich postaw i opinii dotyczących warunków oraz perspektyw prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.



## METODOLOGIA

- Badanie zostało przeprowadzone metodą CAWI (*Computer Assisted Web Interviews*) – ankiety on-line na panelu badawczym Ariadna.
- Do badania zostali zaproszeni przedstawiciele sektora Mikro (firmy do 9 osób zatrudnionych, niezależnie od formy) razem z jednoosobowymi działalnościami gospodarczymi.
- łączna wielkość próby to **N=658 respondentów**.
- Badanie zostało zrealizowane w dniach 8-14 luty 2024 r.

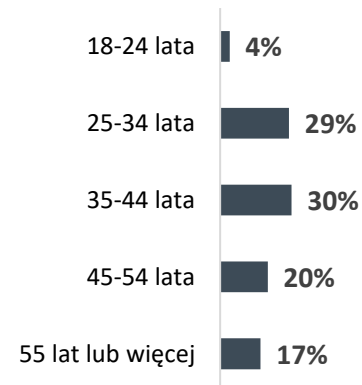


# Charakterystyka demograficzna próby

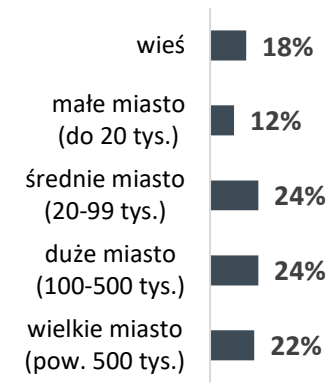
**N=658**



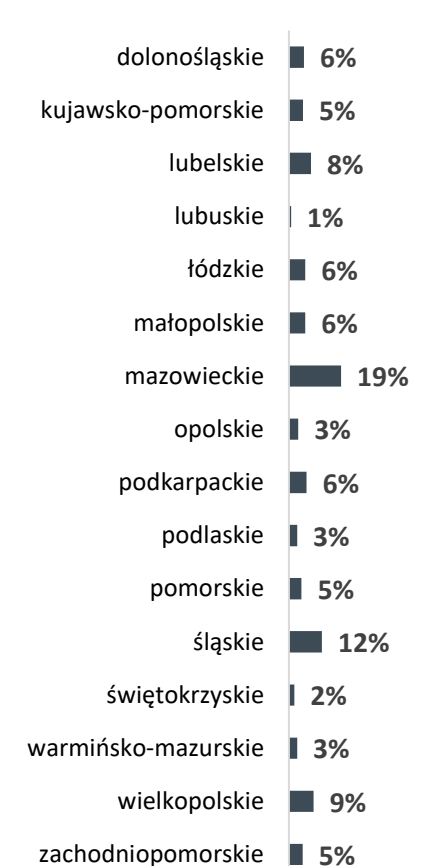
## WIEK



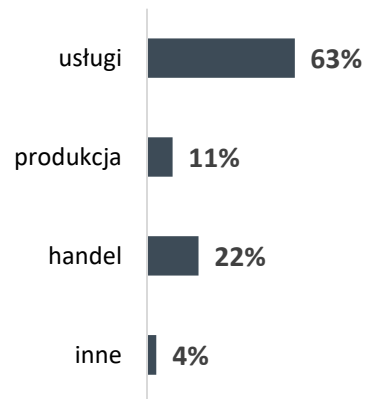
## WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ ZNAJDUJE SIĘ FIRMA



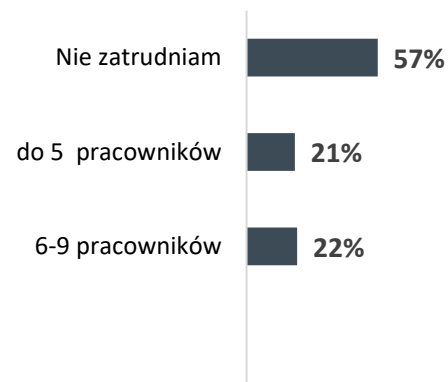
## WOJEWÓDZTWO



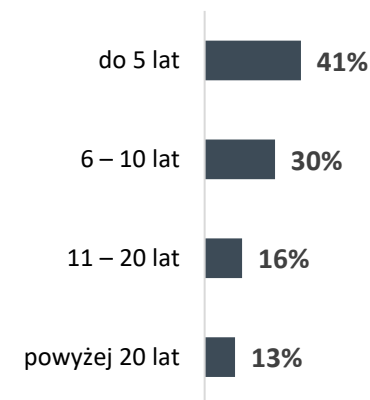
## SEKTOR



## WIELKOŚĆ FIRMY



## STAŻ FIRMY NA RYNKU





# Wyniki badania



# Podsumowanie najważniejszych wyników



## Najważniejsze wyniki – życie prywatne

1

Pod względem charakterystyki demograficznej Polski mały przedsiębiorca w niewielki stopniu dobiega od charakterystyki demograficznej populacji Polaków, chociaż jest w grupie przedsiębiorców nieco więcej mężczyzn niż kobiet (55% vs. 45% - przedsiębiorcy, 48% vs. 52% - ogół Polaków). Polscy mikro-przedsiębiorcy to zdecydowanie częściej osoby wykształcone – jest tu zdecydowanie więcej osób z wyższym wykształceniem (69%) niż w całej populacji, a mniej z podstawowym i zawodowym (6%). Ponadto wśród przedsiębiorców jest również mniej mieszkańców wsi (19%) niż wśród ogółu Polaków (38%).

2

Większość przedsiębiorców ma dzieci (68%), z czego 60% ma więcej niż jedno dziecko. Większość dzieci małych przedsiębiorców korzysta z edukacji publicznej (88%), korzystają zarówno z publicznych żłobków i przedszkoli, chodzą do państwowych szkół i uczą się w państwowych uczelniach. Wydatki na dzieci polskich przedsiębiorców nie są również bardzo duże – 39% nie wydaje średnio więcej niż 1000 zł na jedno dziecko miesięcznie.

3

Większość małych przedsiębiorców ma własne mieszkanie (86%) i prywatny samochód (83%). Wśród marek dominuje Audi – 10% (i jest tej marki zdecydowanie więcej niż wśród ogółu Polaków) oraz Opel, Skoda i Toyota – czyli marki również powszechne wśród Polaków nie będących przedsiębiorcami.

4

Dominującym wzorcem podróży prywatnych są relatywnie częste, ale krótkie (2-3 dniowe) wyjazdy krajowe, których odbycie w 2023 roku zadeklarowało 78% badanych. Najpopularniejsze kierunki wśród polskich mikro-przedsiębiorców to Włochy, Hiszpania i Grecja.



## Najważniejsze wyniki – prywatne vs. firmowe finanse

4

Większość mikro-przedsiębiorców to osoby oszczędne. Polscy przedsiębiorcy mają więcej oszczędności niż przeciętni Polacy. Trzeba jednak podkreślić, że nie zawsze są to oszczędności wykorzystywane do celów prywatnych – aż 47% przedsiębiorców zdarzyło się dofinansować działalność firmy z prywatnych pieniędzy i co dosyć oczywiste dotyczy to częściej osób prowadzących działalność gospodarczą, niż spółki. Równocześnie mikro-przedsiębiorcom zdarzają się odwrotne sytuacje – pożyczania z firmy pieniędzy na życie prywatne.

5

Około 1/3 polskich mikro-przedsiębiorców, po odprowadzeniu niezbędnych opłat, zarabia nie więcej niż średnia krajowa. Osób zarabiających powyżej 15 000 miesięcznie jest tylko 10%. Większe zarobki miesięczne można zaobserwować u przedsiębiorców prowadzących większe firmy, z większym obrotem i zatrudniające więcej pracowników.

6

Interesujące, że mimo sytuacji materialnej większości mikro-przedsiębiorców nie odbiegającej dużo od sytuacji materialnej Polaków, to przedsiębiorcy wydają się bardziej zadowoleni ze swojej sytuacji materialnej niż ogół Polaków (56% przedsiębiorców vs. 36% Polaków). Oczywiście są wśród przedsiębiorców również osoby w ciężkiej sytuacji finansowej, którym pieniędzy nie starcza na podstawowe potrzeby. Dominują wśród nich przedsiębiorcy z województwa łódzkiego i podlaskiego, osoby będące nie dłużej niż rok na rynku i wykonujące pracę fizyczną.

7

Na poziomie średnim polscy mikro-przedsiębiorcy są w podobnym stopniu zadowoleni z życia co ogół Polaków. Co ciekawe, zadowolenie z życia nie jest w zasadzie powiązane z rodzajem prowadzonej działalności firmowej, natomiast z uniwersalnymi cechami demograficznymi (czyli podobnie jak u innych Polaków) – bardziej zadowoleni z życia są przedsiębiorcy lepiej wykształceni, posiadający dzieci i starsi. Może to pokazywać, że rodzina, wykształcenie oraz doświadczenie nabywane z wiekiem stanowią kapitał który pozwala lepiej funkcjonować przedsiębiorcom.





## Najważniejsze wyniki – sytuacja biznesowa firm

8

W badanej próbie największą grupę przedsiębiorców stanowiły osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (54%), drugą co do wielkości grupą były osoby łączące pracę na etacie z działalnością gospodarczą (39%), a najmniejszą stanowili właściciele spółek (13%). Okazuje się, że są duże różnice w podejściu do biznesu w zależności od tej zmiennej, a największe różnice można zaobserwować między osobami prowadzącymi działalność gospodarczą, a tymi, które łączą działalność z pracą na etacie. Dotyczy to przede wszystkim godzin poświęconych na pracę w firmie, ale też urlopów i zwolnień.

9

Dla większości mikro-przedsiębiorców najczęściej wymienianym motywem założenia firmy była potrzeba niezależności (37%) oraz chęć realizacji własnej pasji (31%). Potrzeba niezależności, jako motyw założenia firmy dominuje wśród osób prowadzących działalność gospodarczą (43%). Wśród właścicieli spółek częściej wskazywanym motywem założenia firmy była niechęć do pracy na etacie oraz przymus ekonomiczny. Natomiast osoby łączące pracę na etacie z prowadzeniem firmy częściej niż inni wskazują na przypadek, który skłonił ich do założenia firmy.

10

Większość przedsiębiorców (75%) ocenia pozytywnie decyzję o założeniu firmy i kontynuowałaby prowadzenie firmy, gdyby miała w tej chwili wybór między tym, a innymi formami pracy (w tym przypadku jest również więcej przedsiębiorców niepracujących równocześnie na etacie, a przede wszystkim prowadzących działalność gospodarczą). Jest jednak część przedsiębiorców, którzy chętniej pracowaliby na etat i są to głównie osoby niżej wykształcone i młodsze.

11

Najczęściej wymieniane bariery w prowadzeniu firmy to: zbyt wysokie koszty pracy, przede wszystkim rosnące koszty stałe, niejasność prawa i wysokie podatki. Bariery te są spójne ze wskazywanymi w cyklicznie prowadzonym badaniu Busometr.



## Wyniki szczegółowe



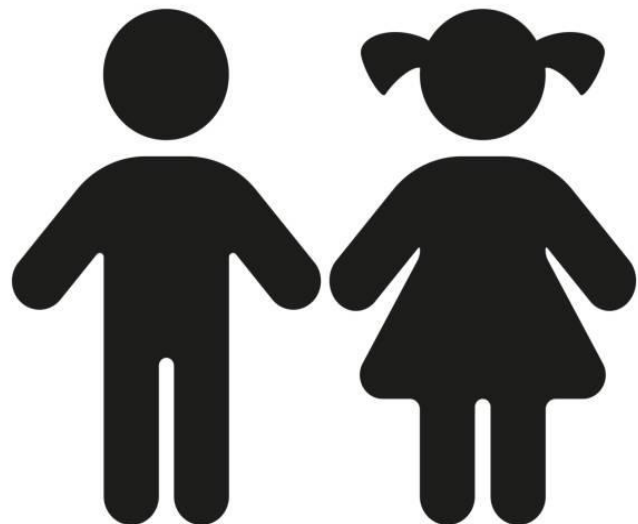
# Prywatne życie przedsiębiorcy – majątek, styl życia i wydatki

# Posiadanie dzieci



## Czy ma Pan/i dzieci?

N=658

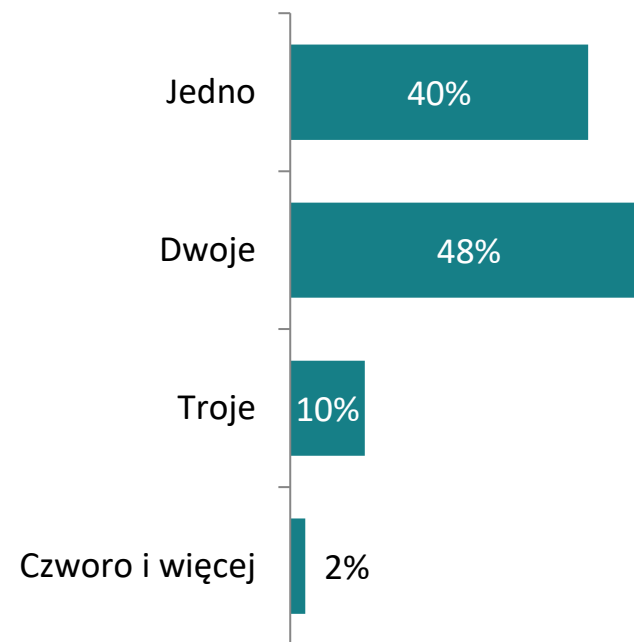


**TAK 68%**

NIE 32%

## Ile ma Pan/i dzieci?

N=447

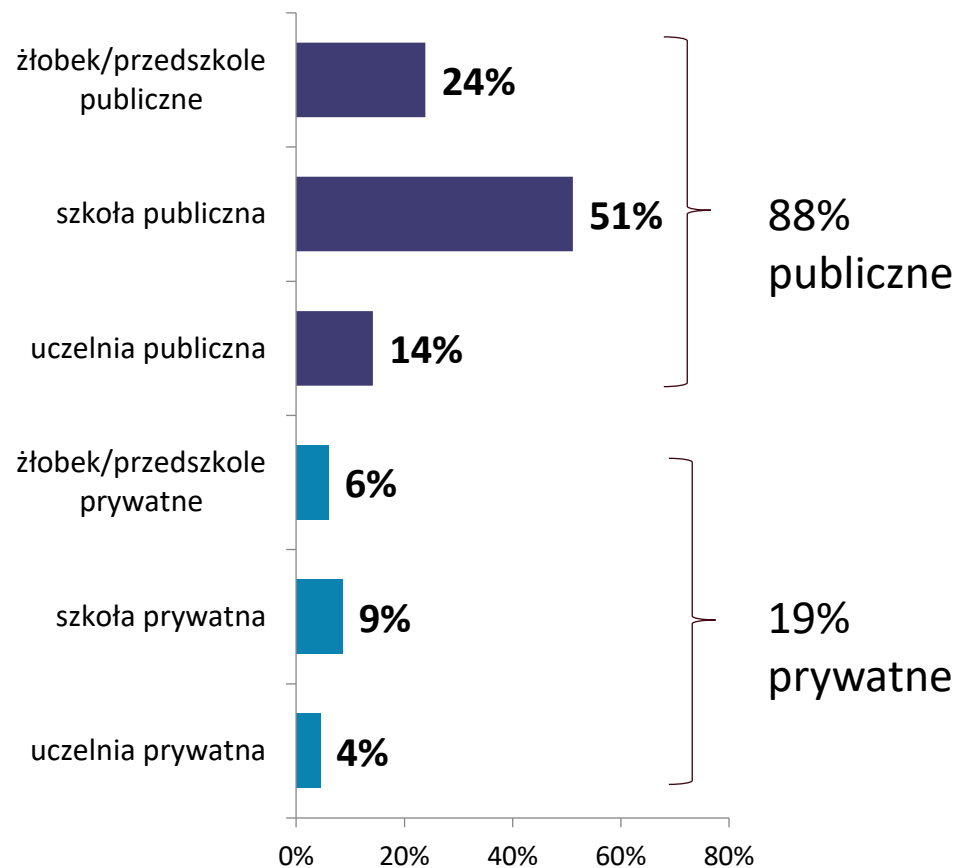


# Edukacja dzieci i związane z nią wydatki



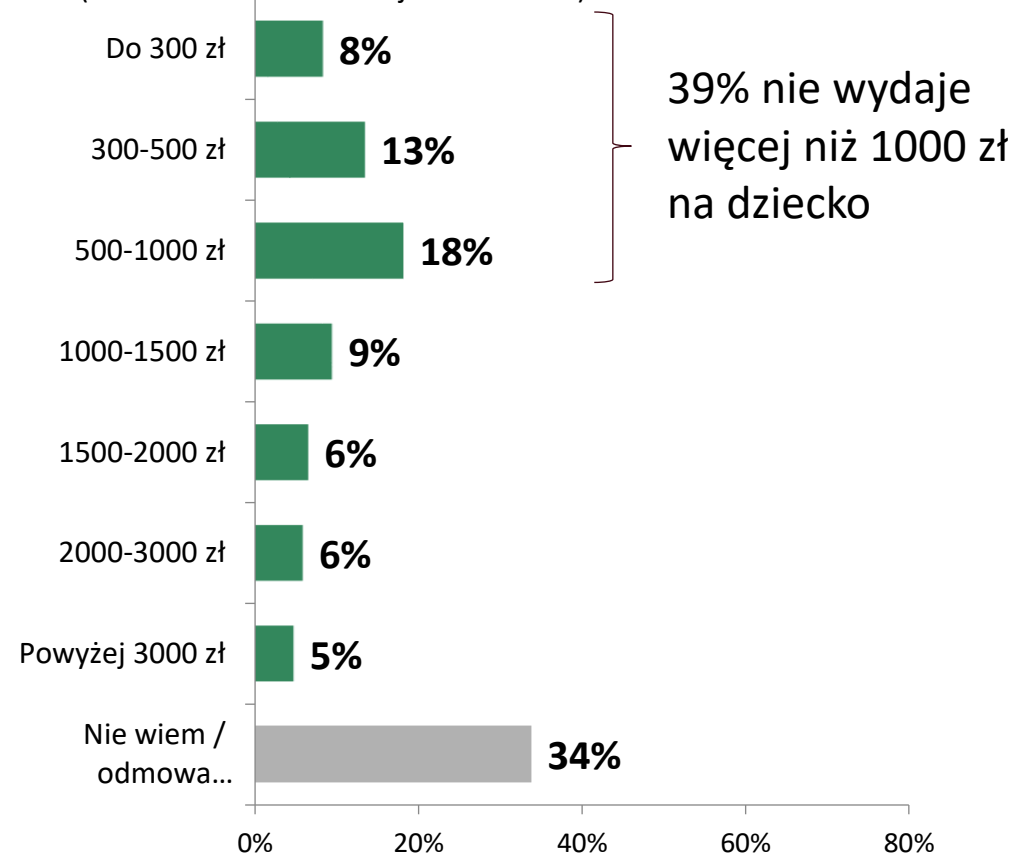
## Do jakiego typu placówki uczęszcza/ją Pana/i dziecko/dzieci ?

N=447



## Jakiego rzędu kwoty średnio, MIESIĘCZNIE przeznaczają Pan na opiekę (opłaceniu opiekunki czy miejsca w żłobku/przedszkolu) i/lub edukację (opłaceniu szkoły/uczelni, zajęć pozalekcyjnych) swoich dzieci?

N=447 (wartości uśrednione na jedno dziecko)



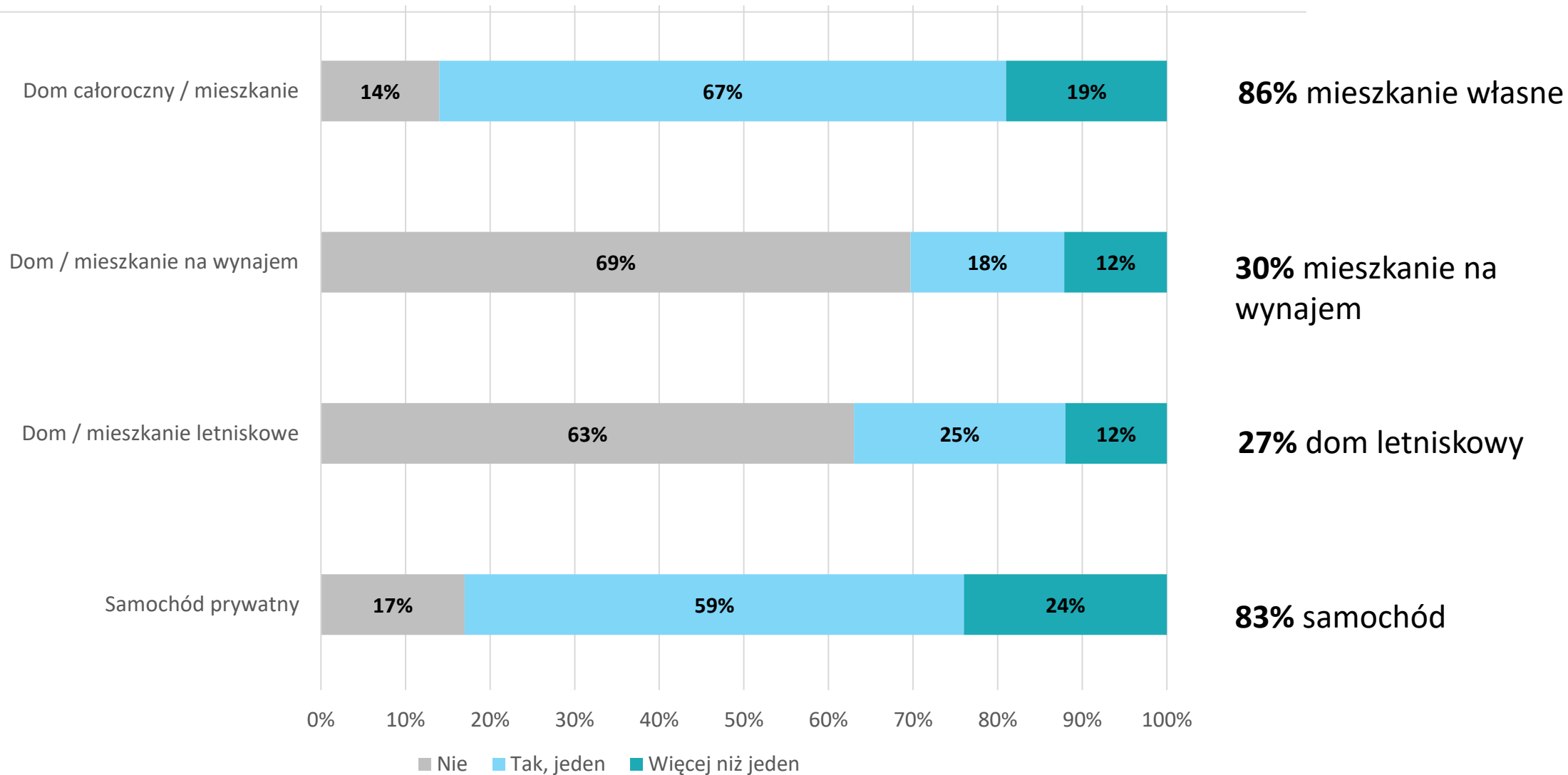
\* Uwaga. Możliwość wielokrotnego wyboru odpowiedzi. Wyniki nie sumują się do 100%

# Majątek prywatny mikro-przedsiębiorców



Czy posiada Pan/i jako właściciel / współwłaściciel....?

N=658



# Samochody prywatne mikro-przedsiębiorców



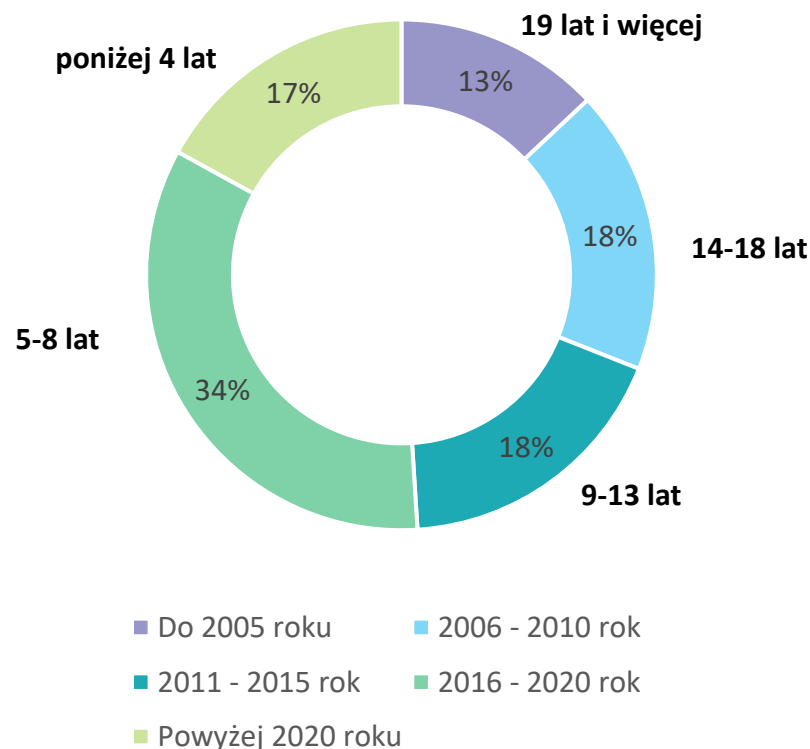
Jaka jest marka samochodu, najczęściej wykorzystywanego przez Pana/ią w celach prywatnych?

/PYTANIE OTWARTE/\*

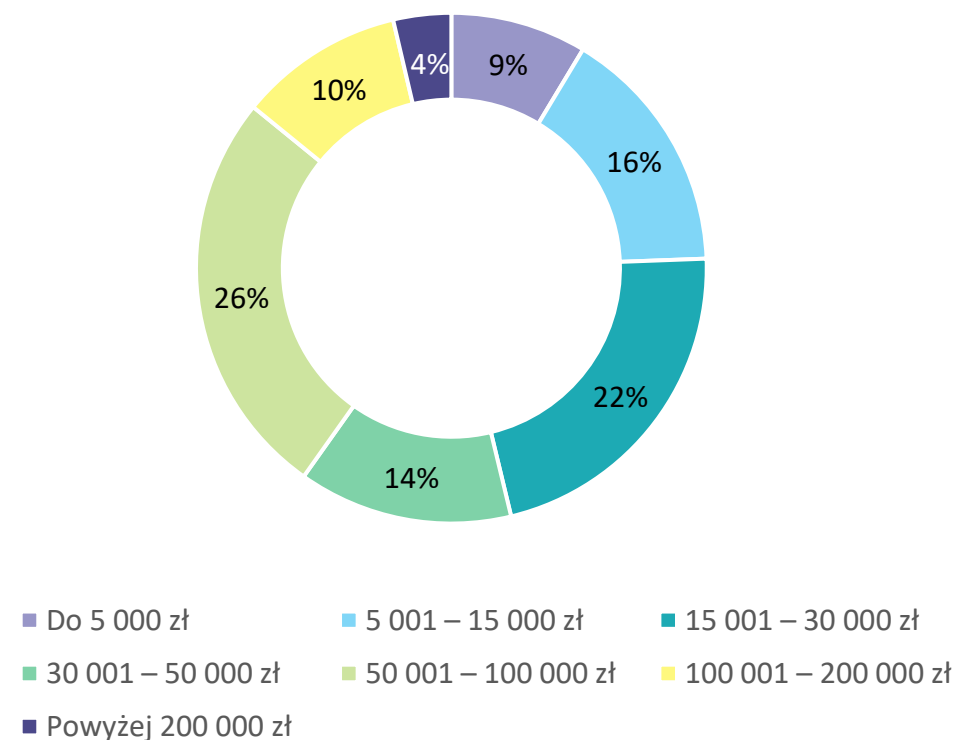
N=658

Audi	10%
Opel	9%
Skoda	8%
Toyota	8%
Volkswagen	6%
Ford	6%
BMW	6%
Kia	6%
Volvo	5%
Nissan	4%
Renault	4%
Hyundai	4%
Fiat	3%
Citroen	3%
Seat	2%
Mercedes	2%
Mazda	2%
Honda	2%
Suzuki	1%
Peugeot	1%
Dacia	1%
Mitsubishi	1%
inne	5%

Jaki jest rocznik Pana/i samochodu, najczęściej wykorzystywanego przez Pana w celach prywatnych? N=545 (osoby posiadające auta)



Jaka jest przybliżona wartość samochodu najczęściej wykorzystywanego przez Pana/i w celach prywatnych? N=545 (osoby posiadające auta)



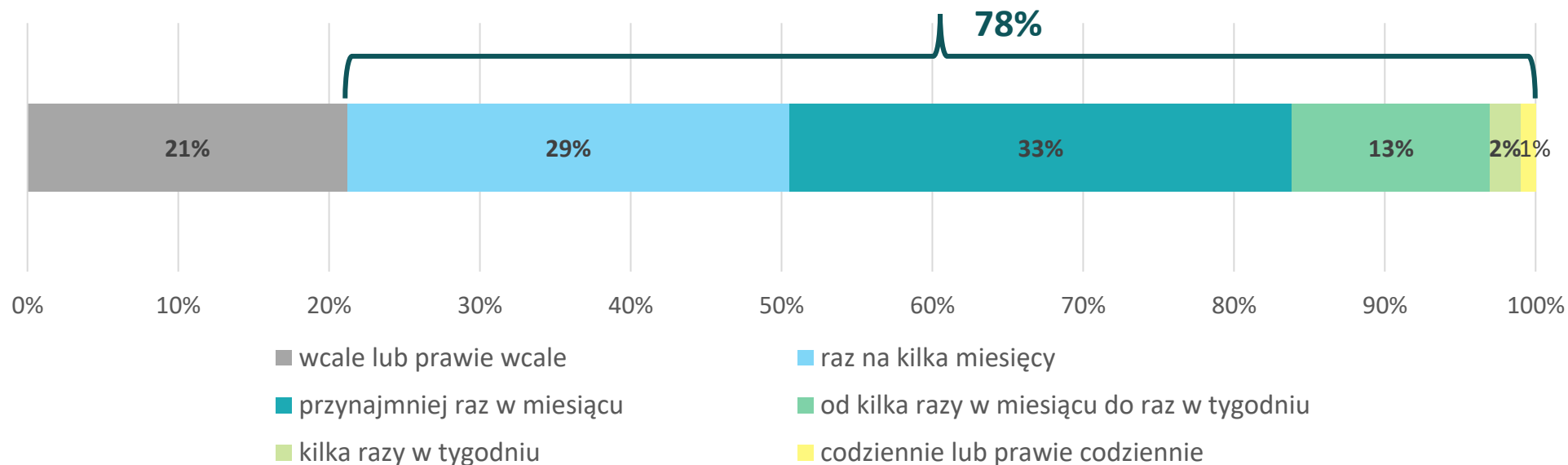
\* Ze względu na dużą różnorodność odpowiedzi, na wykresach zostały pokazane wskazania, które otrzymały więcej niż 1%.

# Prywatne wyjścia do restauracji i korzystanie z gastronomii



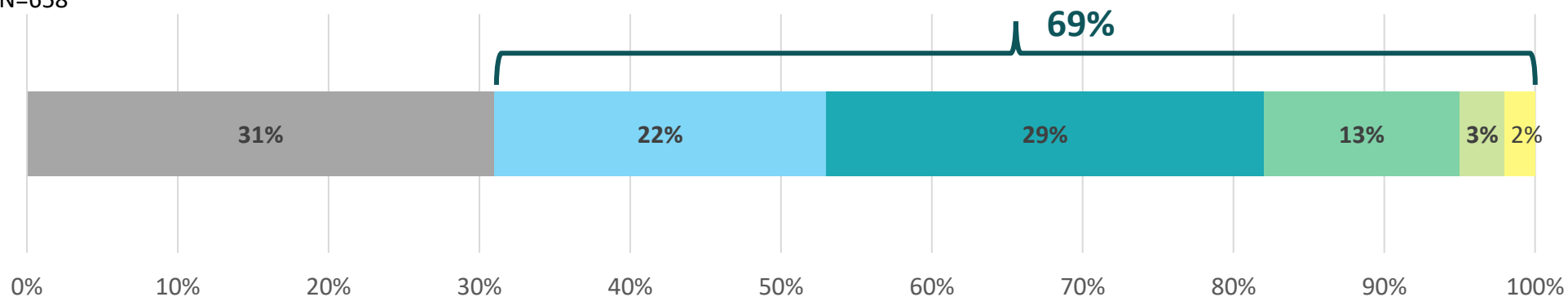
Jak często wychodzi Pan/i do restauracji w celach innych niż biznesowe?

N=658



Jak często zamawia Pan/i jedzenie z dostawą w celach innych niż biznesowe? (wyłączając catering dietetyczny)

N=658





# Wydatki na prywatne korzystanie z gastronomii

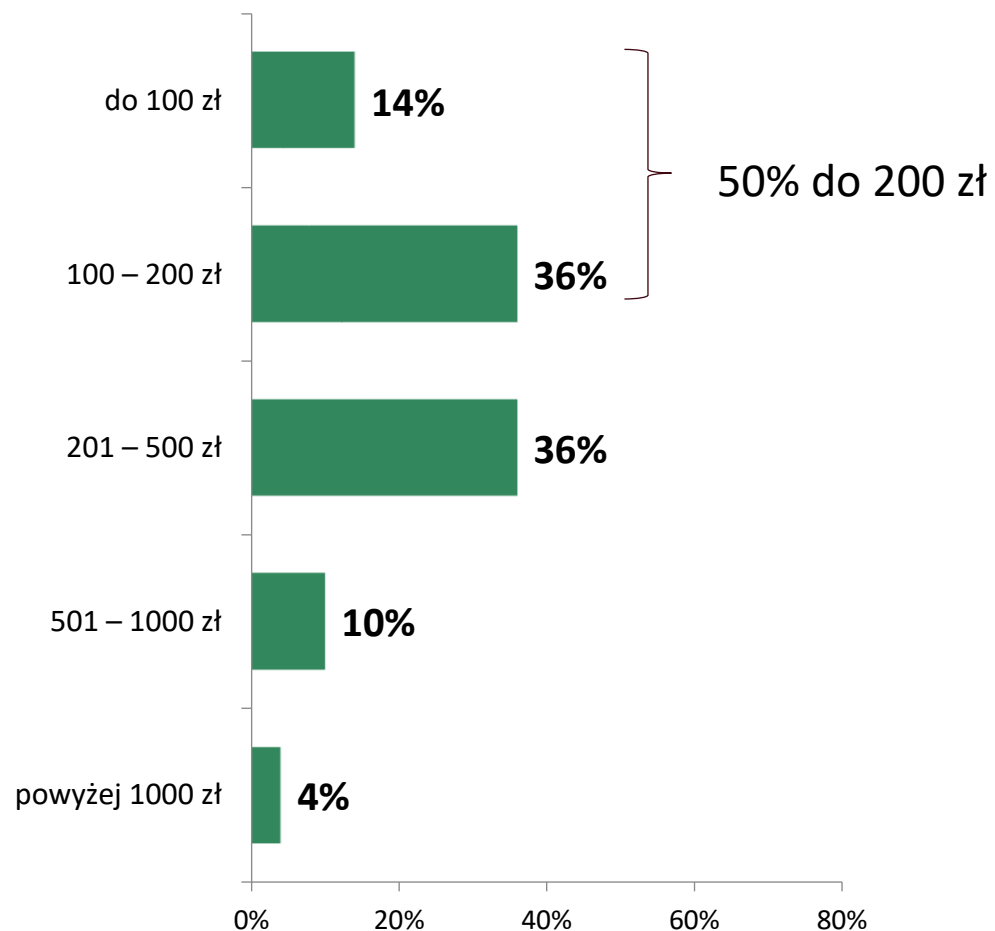


## Ile średnio miesięcznie wydaje Pan/i na ...?

Bazy = osoby korzystające z danych usług w celach innych niż biznesowe przynajmniej raz na kilka miesięcy

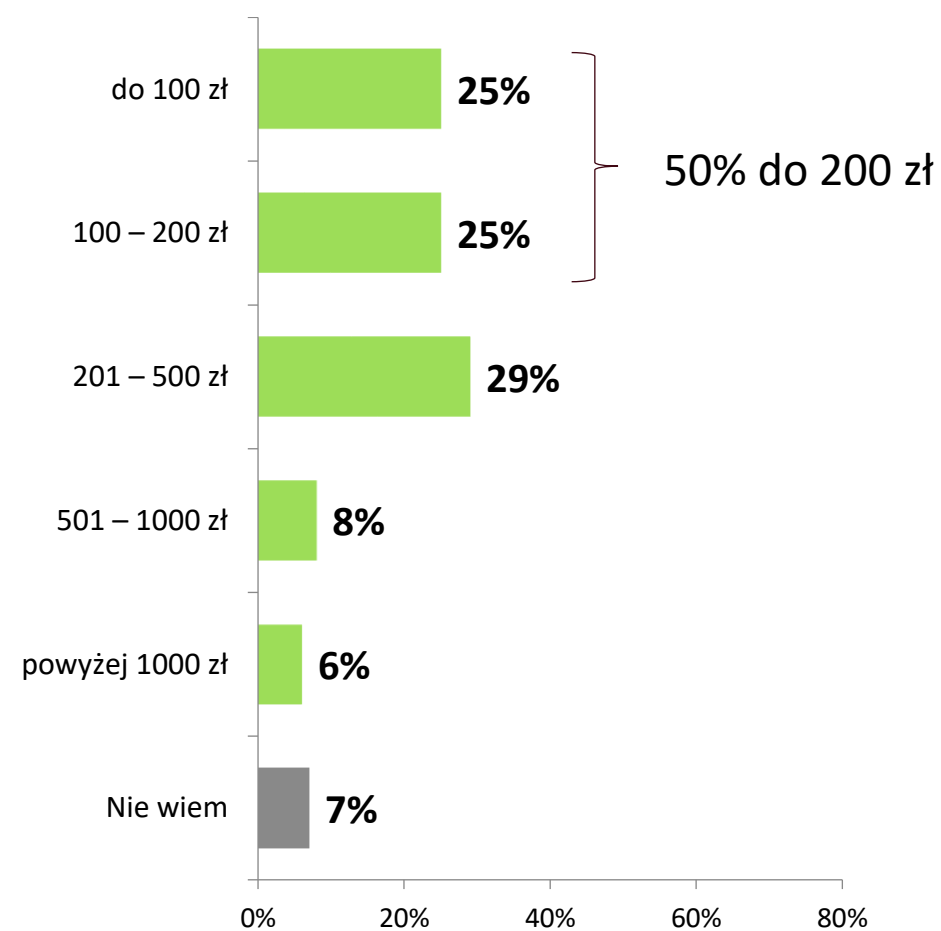
### Wyjścia do restauracji

N=518



### Jedzenie z dostawą

N=451

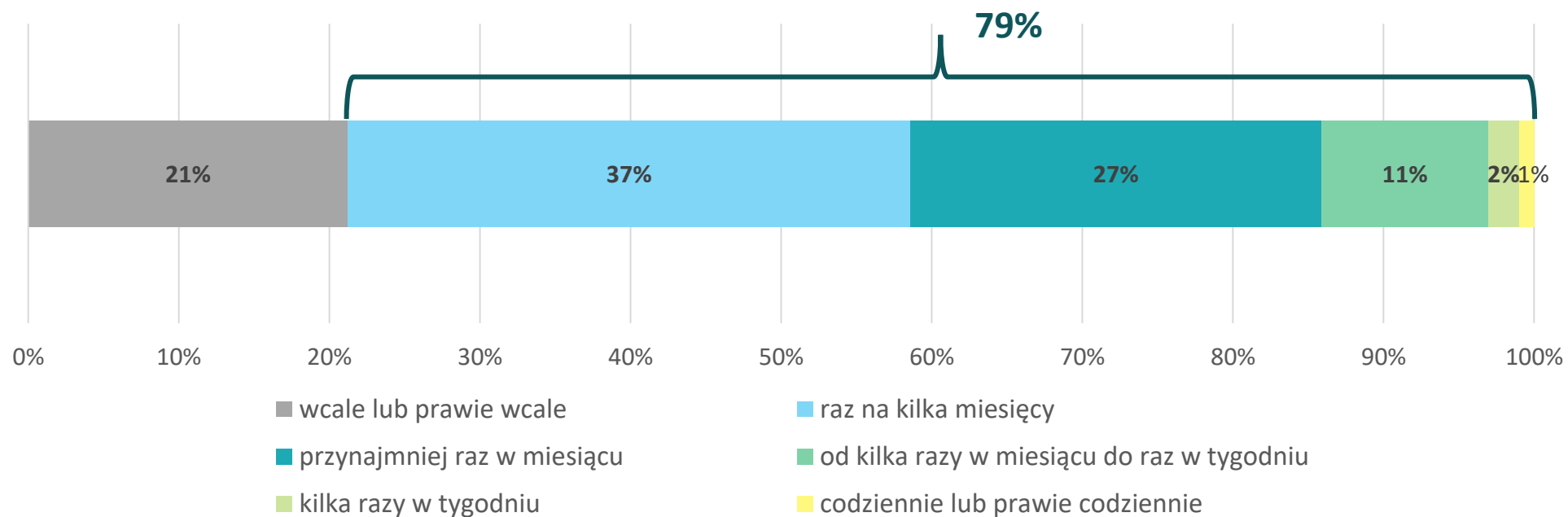


# Prywatny udział w wydarzeniach kulturalnych / rozrywkowych



Jak często bierze Pan/i udział w wydarzeniach kulturalnych / rozrywkowych w celach innych niż biznesowe?

N=658

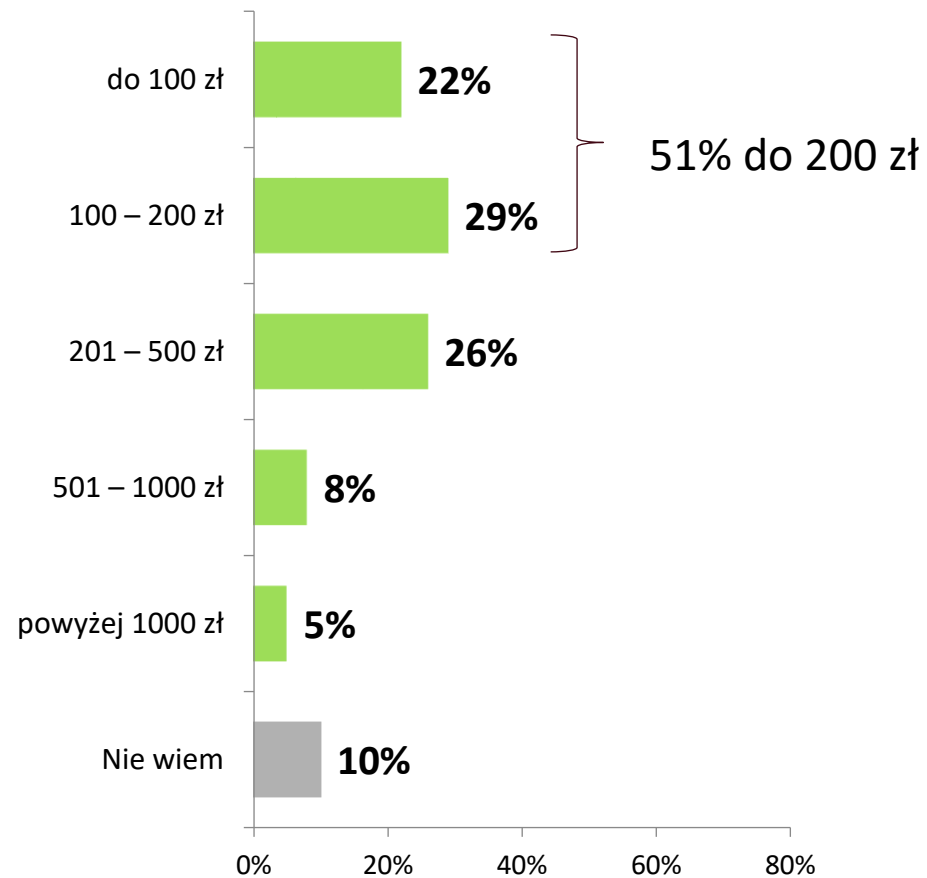


# Prywatne wydatki na udział w wydarzeniach kulturalnych / rozrywkowych



Ile średnio wydaje Pan/i miesięcznie na udział w wydarzeniach kulturalnych / rozrywkowych w celach innych niż biznesowe?

N=519, osoby biorące udział w wydarzeniach kulturalnych / rozrywkowych przynajmniej raz na kilka miesięcy



# Wyjazdy prywatne mikro-przedsiębiorców

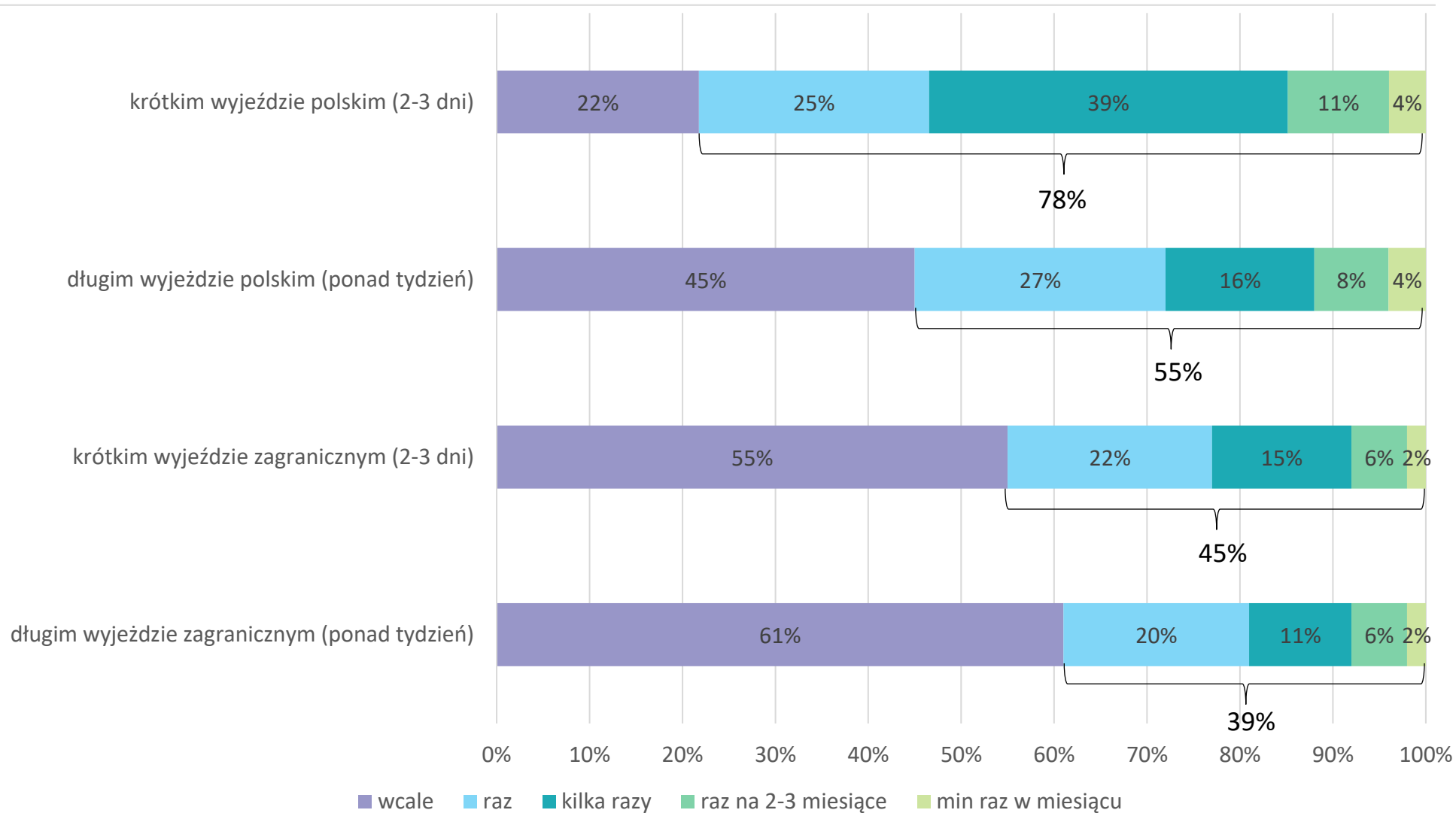


Ile razy w ciągu ostatniego roku był/a Pan/i w celach innych niż biznesowe na ... ?

N=658

Wyjazd w Polsce

Wyjazd zagraniczny



# Wyjazdy prywatne mikro-przedsiębiorców – odwiedzone kraje



W jakim kraju / jakich krajach był/a Pan/i za granicą w 2023 roku w celach turystycznych (innych niż biznesowe)?

N=316, osoby które zadeklarowały przynajmniej jeden wyjazd zagraniczny

Kraj / region	Liczba wskazań	% (N=316)
Włochy	63	20%
Hiszpania	62	20%
Grecja	41	13%
Turcja	35	11%
Niemcy	32	10%
Portugalia	31	10%
Afryka (Pn. 22, Czarna 5)	27	9%
Azja	22	7%
Czechy	16	5%
Austria	12	4%
Ameryka Południowa	9	3%
USA	8	3%
Bułgaria	8	3%



# Prywatne życie przedsiębiorcy – podsumowanie (1 z 2)

## Dzieci i ich edukacja

- Dzieci posiada 68% badanych mikro-przedsiębiorców. Wśród tych, którzy mają dzieci dominującym modelem rodziny jest posiadanie 1 do 2 dzieci (88%). Jedno dziecko posiada 40% badanych, dwoje 48%, a troje dzieci ma co dziesiąty przedsiębiorca.
- Edukacja dzieci polskich mikro-przedsiębiorców w zdecydowanej większości opiera się o placówki publiczne (88%), z czego 24% ma dzieci w publicznych żłobkach lub przedszkolach, 51% w publicznych szkołach, a 14% w uczelniach państwowych.
- Średnie miesięczne wydatki na opiekę oraz edukację i zajęcia pozalekcyjne w przeliczeniu na jedno dziecko u 39% przedsiębiorców nie przekraczają 1000 zł. Natomiast tylko 11% wydaje miesięcznie powyżej 2000 zł. Warto też zauważyć, że co trzeci badany nie był w stanie lub nie chciał podać kosztów wychowania i edukacji dzieci.

## Majątek prywatny

- Większość polskich mikro-przedsiębiorców posiada własne mieszkanie lub dom całoroczny (86%) oraz samochód prywatny (83%). Oznacza to zarazem fakt, że 14% respondentów nie posiada własnego mieszkania a 17% własnego samochodu. Ponadto około jednej trzeciej z nich jest w posiadaniu domu lub mieszkania na wynajem (30%), a jeszcze mniej domu czy mieszkania letniskowego (27%).

## Samochody prywatne

- We flocie prywatnych aut przedsiębiorców najczęściej wskazywane były marki: Audi (10%), Opel (9%), Skoda i Toyota (po 8%) oraz VW, Ford, BMW i KIA (po 6%). Toyota, Skoda i Kia są również najpopularniejszymi markami wśród wszystkich Polaków, jednak taka marka jak Audi wydaje się być częściej używana przez małych przedsiębiorców niż przez przeciętnych Polaków.
- Nowe samochody do 4 lat ma 17% przedsiębiorców, a największą grupę stanowią samochody 5-8 letnie (34%). Największą grupę prywatnych samochodów posiadanych małych przedsiębiorców stanowią auta o wartości do 30 tys. złotych (47% przedsiębiorców), zdecydowanie mniej osób posiada droższe samochody – 26% ma auta o wartości 50-100 tys., a o wartości powyżej 100 tys. złotych – tylko 14%.



# Prywatne życie przedsiębiorcy – podsumowanie (2 z 2)

## Styl życia i związane z nim wydatki

- **Restauracje.** Połowa przedsiębiorców nie chodzi do restauracji wcale lub prawie wcale (21%) lub raz na kilka miesięcy (29%). Druga połowa korzysta z restauracji przynajmniej raz w miesiącu, a osób, które chodzą do restauracji przynajmniej raz w tygodniu jest zaledwie 3%.
- **Jedzenie z dostawą do domu.** Nieco mniej popularne jest zamawianie gotowego jedzenia do domu – z tego rodzaju usługi nie korzysta 31% przedsiębiorców. Aczkolwiek osób regularnie zamawiających jedzenie do domu (przynajmniej raz w tygodniu) jest nieco więcej niż heavy-userów restauracji (5%).
- **Wydatki na jedzenie poza domem.** W przypadku połowy osób wychodzących do restauracji i zamawiających jedzenie z dostawą do domu średnie miesięczne wydatki na te usługi nie przekraczają 200 zł.
- **Wydarzenia kulturalne.** Udział w wydarzeniach kulturalnych przynajmniej raz w miesiącu zadeklarowało 41% badanych przedsiębiorców. Połowa z nich wskazała średnie kwoty wydawane na ten cel do 200 zł miesięcznie.

## Podróże.

- **Wzorce podróżowania.** Dominującym wzorcem podróży prywatnych są relatywnie częste, ale krótkie (2-3 dniowe) wyjazdy krajowe, których odbycie w 2023 roku zadeklarowało 78% badanych. Na ponad tygodniowym wyjeździe krajowym była nieco ponad połowa respondentów (55%). Jeszcze mniej przedsiębiorców podróżowano za granicę. Na krótkim wyjeździe poza krajem było 45%, a na ponad tygodniowym 39% badanych.
- **Kierunki.** Spośród 48% polskich mikro-przedsiębiorców, którzy wyjechali w 2023 roku prywatnie za granicę najbardziej popularne były trzy destynacje: Włochy, Hiszpania i Grecja. Trzeba jednak dodać, że lista krajów prywatnie odwiedzonych przez badanych w 2023 roku jest długa i bardzo zróżnicowana, oprócz krajów najbliższych naszych sąsiadów (oprócz Rosji) badani podróżowali też do Afryki, Azji i obu Ameryk.



# Prywatne finanse przedsiębiorców – oszczędności, zadłużenie, dochody i ocena sytuacji materialnej

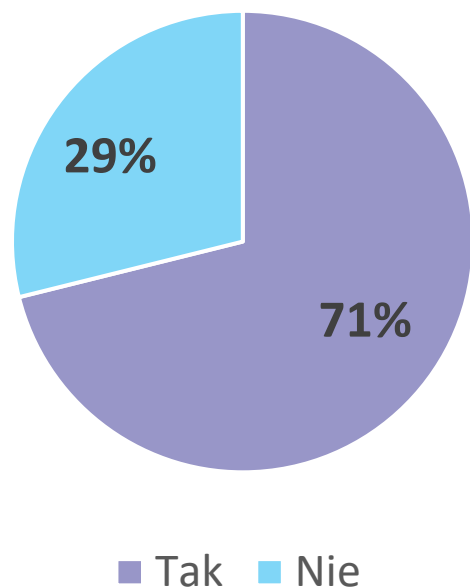


# Oszczędności prywatne mikro-przedsiębiorców



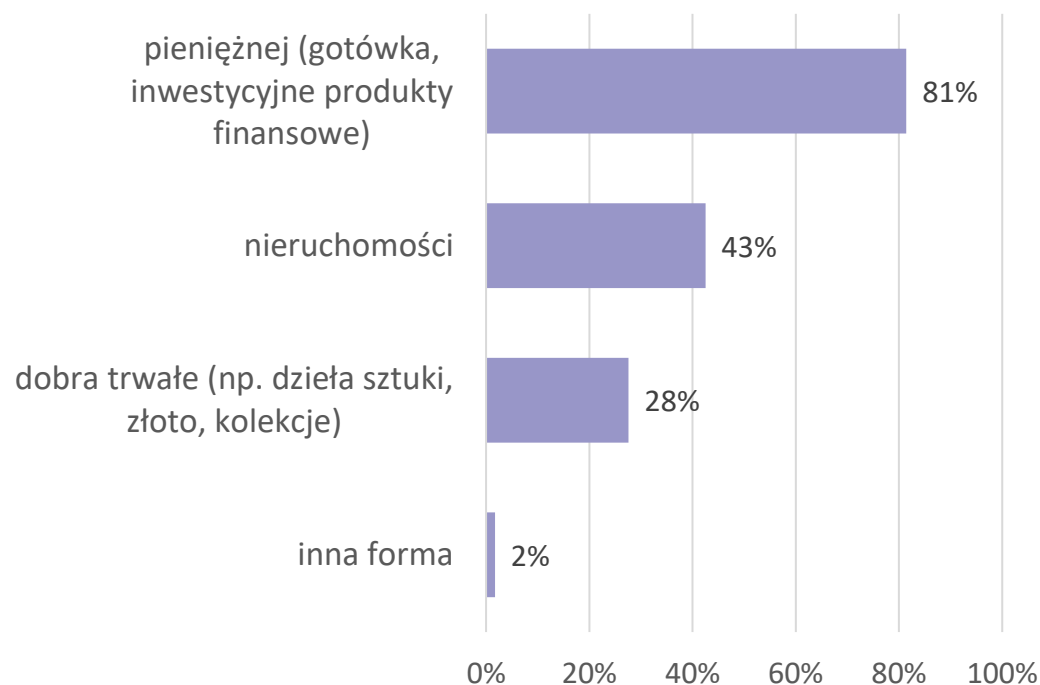
## Czy posiada Pan/i prywatne oszczędności w formie nie tylko pieniężnej?

N=658



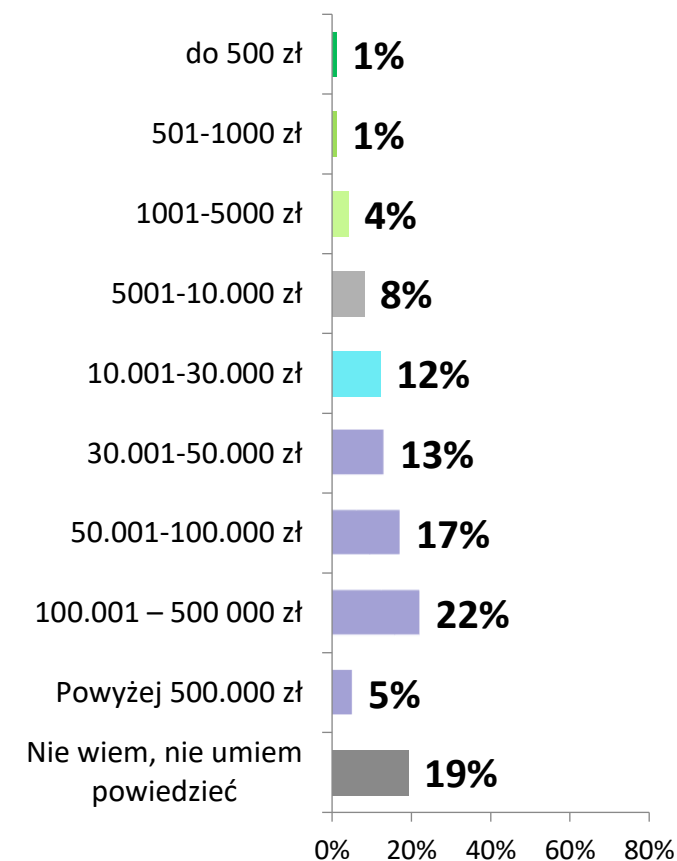
## W jakiej formie ma Pan/i zgromadzone prywatne oszczędności?

N=468 Osoby mające prywatne oszczędności



## Jakiej wysokości ma Pan/i prywatne oszczędności pieniężne?

N=381 Osoby mające prywatne oszczędności pieniężne

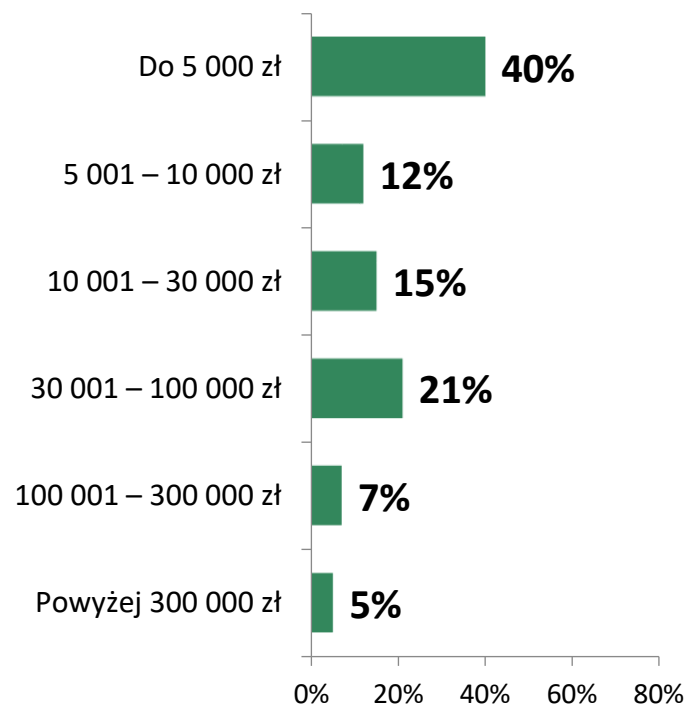


# Zadłużenie prywatne – kredyty i pożyczki



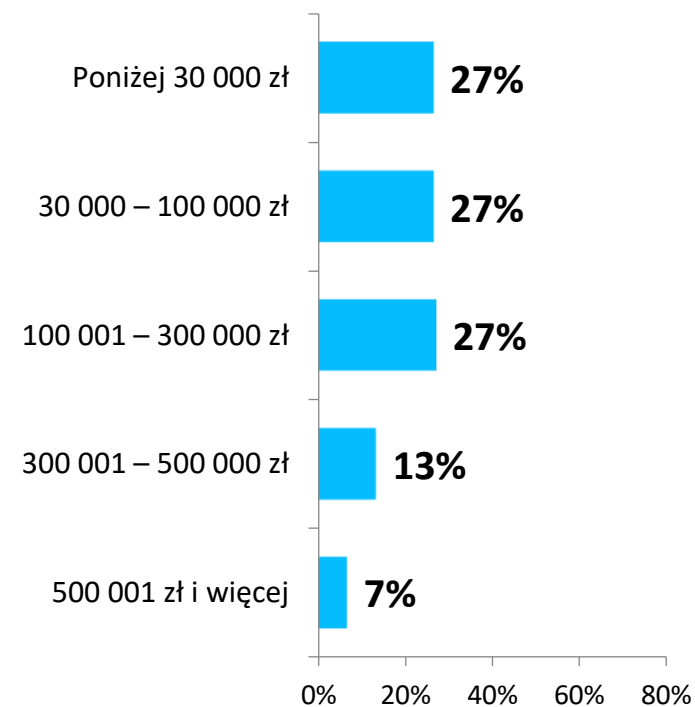
Proszę powiedzieć, na jaką orientacyjnie sumę zaciągnięte są łącznie Pana wszystkie PRYWATNE kredyty i pożyczki (poza kredytem hipotecznym) z uwzględnieniem debetu w koncie i zadłużenia karty kredytowej?

N=381



Proszę powiedzieć, na jaką orientacyjnie sumę jest zaciągnięty / są zaciągnięte łącznie Pana PRYWATNE kredyt/y hipoteczny/e?

N=166

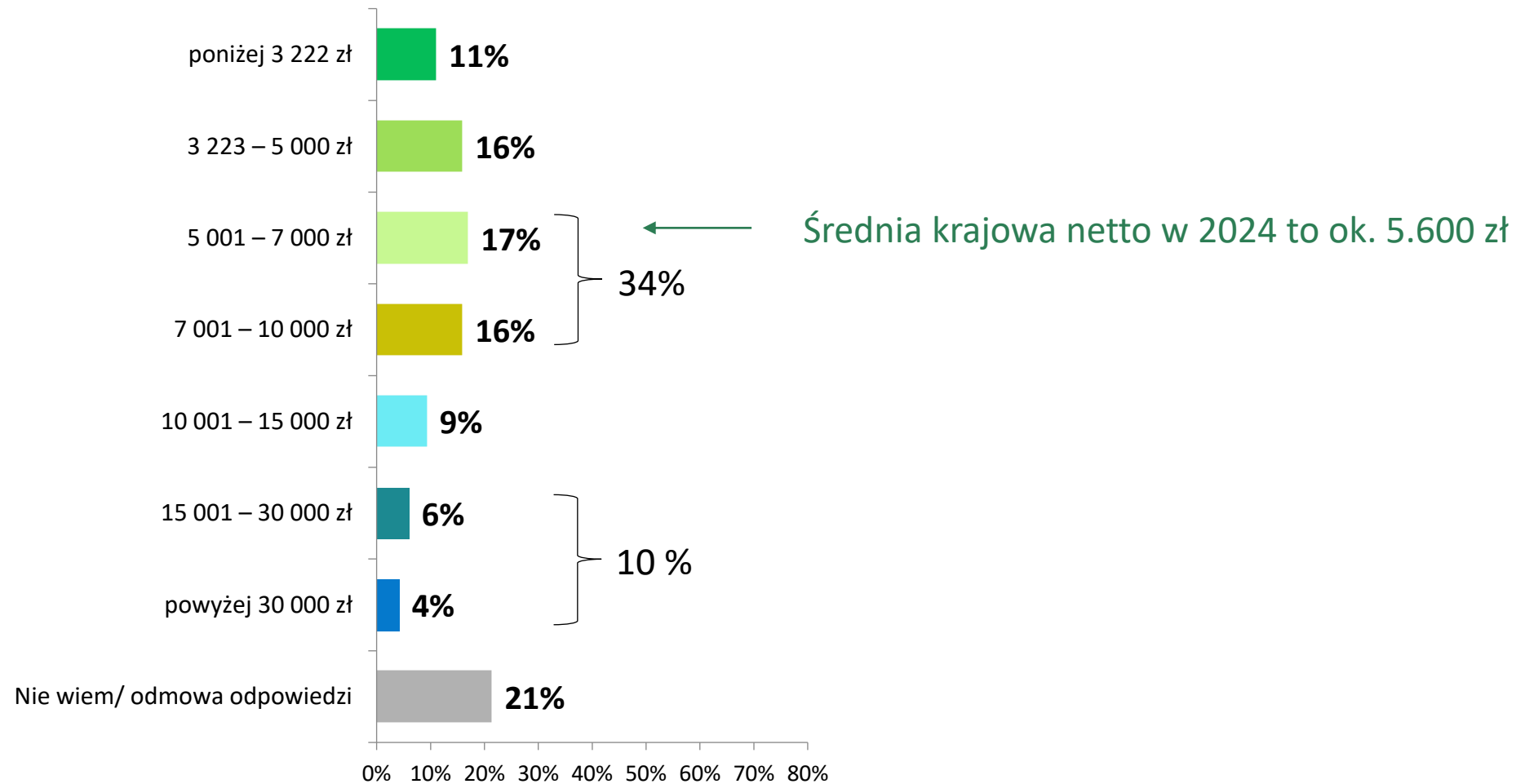


# Zarobki z prowadzonej działalności gospodarczej



Ile średnio MIESIĘCZNIE netto (tj. „na rękę”, czyli po odprowadzeniu wszystkich należnych podatków oraz obowiązkowych ubezpieczeń ZUS) zarabia Pan z prowadzonej działalności / firmy?

N=658



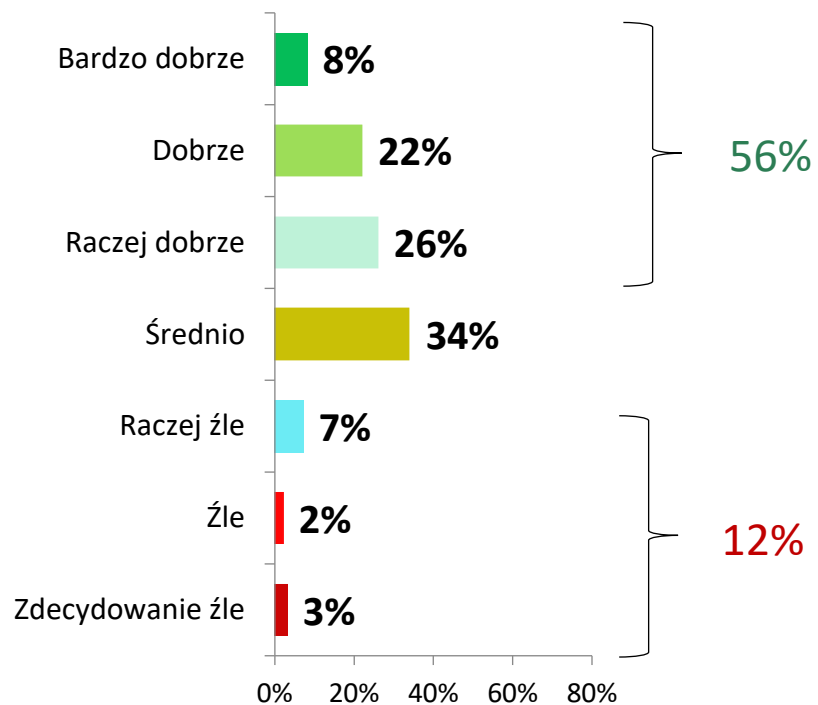
# Ocena dochodów – mikro-przedsiębiorcy vs. ogół Polaków



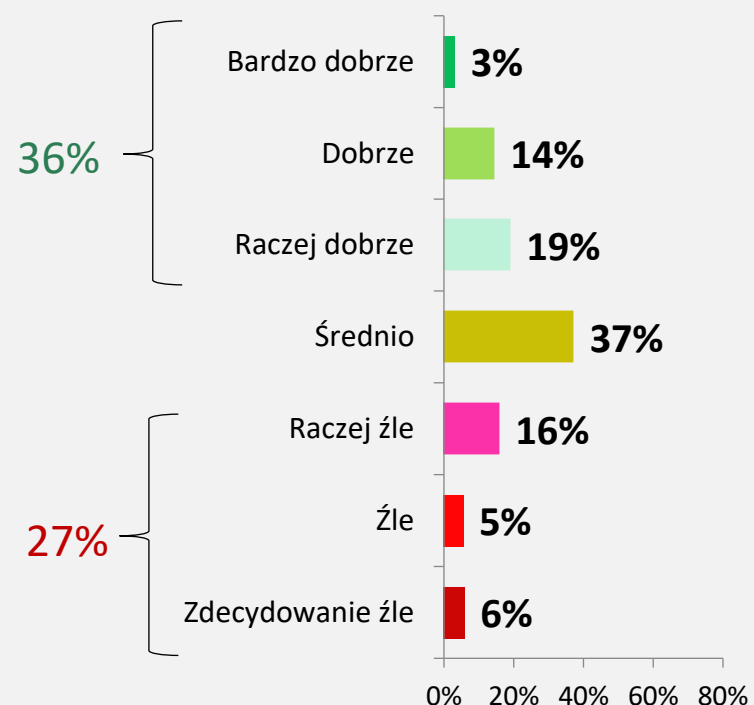
Jak ocenia Pan/i swoje dochody?

N=658

## OCENA DOCHODÓW MIKRO-PRZEDSIĘBIORCY



## OCENA DOCHODÓW OGÓŁ POLAKÓW



\* Źródło: MoneyTrack 2023, ogół Polaków, N=1153



## Zarobki z prowadzonej działalności i zadowolenie z osiągniętych dochodów

- **Oszczędności.** Przedsiębiorcy są **osobami oszczędnymi bardziej niż przeciętni Polacy**. 71% małych przedsiębiorców twierdzi, że posiada oszczędności (w formie pieniężnej i innej). Wśród ogółu Polaków na przestrzeni lat oszczędności posiadało około połowy populacji, choć w ostatnim roku liczba tych osób wzrosła do 60% (\*). Co jednak wyraźnie różnicuje przedsiębiorców od przeciętnego Polaka, to wysokość oszczędności pieniężnych – oszczędności wysokości ponad 50 tysięcy posiada 44% oszczędzających przedsiębiorców, a tylko 14% Polaków. Ponadto przedsiębiorcy relatywnie często mają majątek ulokowany w nieruchomościach (43%) lub innych dobrach, np. dziełach sztuki (28% oszczędzających).
- **Zarobki.** Zarobki z prowadzonej działalności gospodarczej badanych mikro-przedsiębiorców są **bardzo zróżnicowane**, przy czym dla wielu są niższe niż średnia krajowa i poziomy wynagrodzenia porównywalne do osiągniętych na etatach. Poniżej 3222 zł na rękę zarabia co dziesiąty mikro-przedsiębiorca (11%). Między 3223 zł a 5000 zł na rękę zarabia 16% badanych. Jedna trzecia respondentów (34%) uzyskuje zarobki z firmy na poziomie od 5000 do 10000 zł. W przedziale 10001 do 15000 mieści się 9% badanych, natomiast ponad 15 tys. złotych na rękę zarabia 10% biorących udział w badaniu mikro-przedsiębiorców.
- **Zadowolenie z dochodów.** Co ciekawe **mikro-przedsiębiorcy są wyraźnie bardziej zadowoleni ze swoich dochodów** (56% dobrych ocen) niż ogół Polaków (36% dobrych ocen) (\*). Konsekwentnie też wśród mikro-przedsiębiorców znajduje się zdecydowanie mniej osób źle oceniających swoje dochody (12%) niż wśród ogółu Polaków, gdzie ten odsetek wynosi 27%.

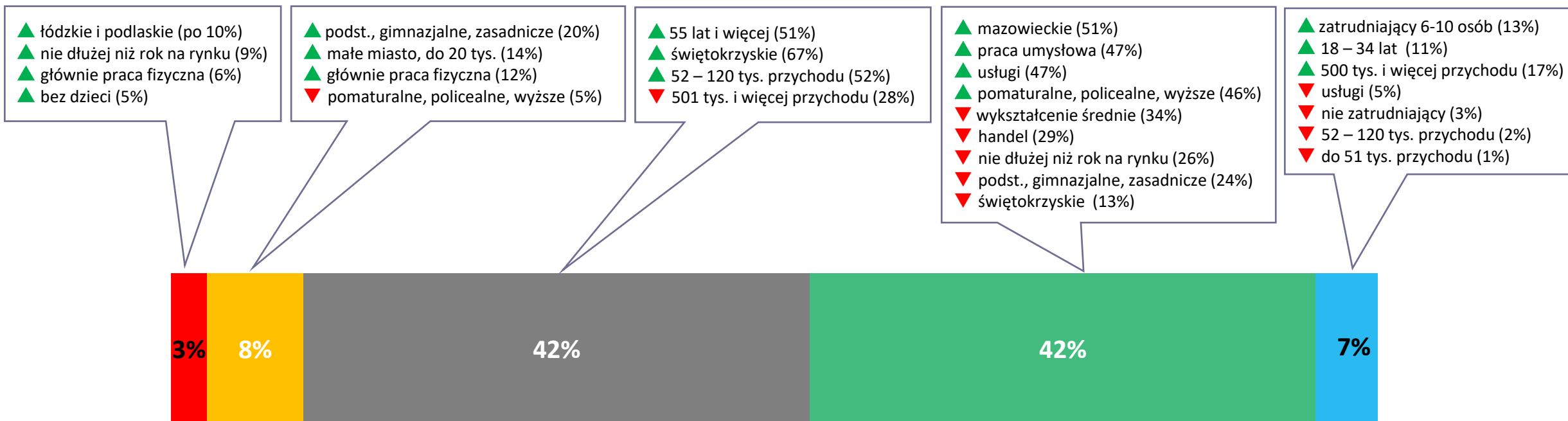
(\* ) Źródło: MoneyTrack 2023, ogół Polaków, N=1153

# Ocena opisowa sytuacji materialnej gospodarstwa domowego



Które z podanych określić najlepiej oddaje sytuację materialną Pana gospodarstwa domowego?

N=658



■ Pieniądzy nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby

■ Musimy odmawiać sobie wielu rzeczy, aby pieniądze starczyło na życie

■ Na co dzień pieniędzy starcza, ale nie stać nas na większe wydatki

■ Pieniądzy starcza na wszystkie wydatki, a część możemy odłożyć

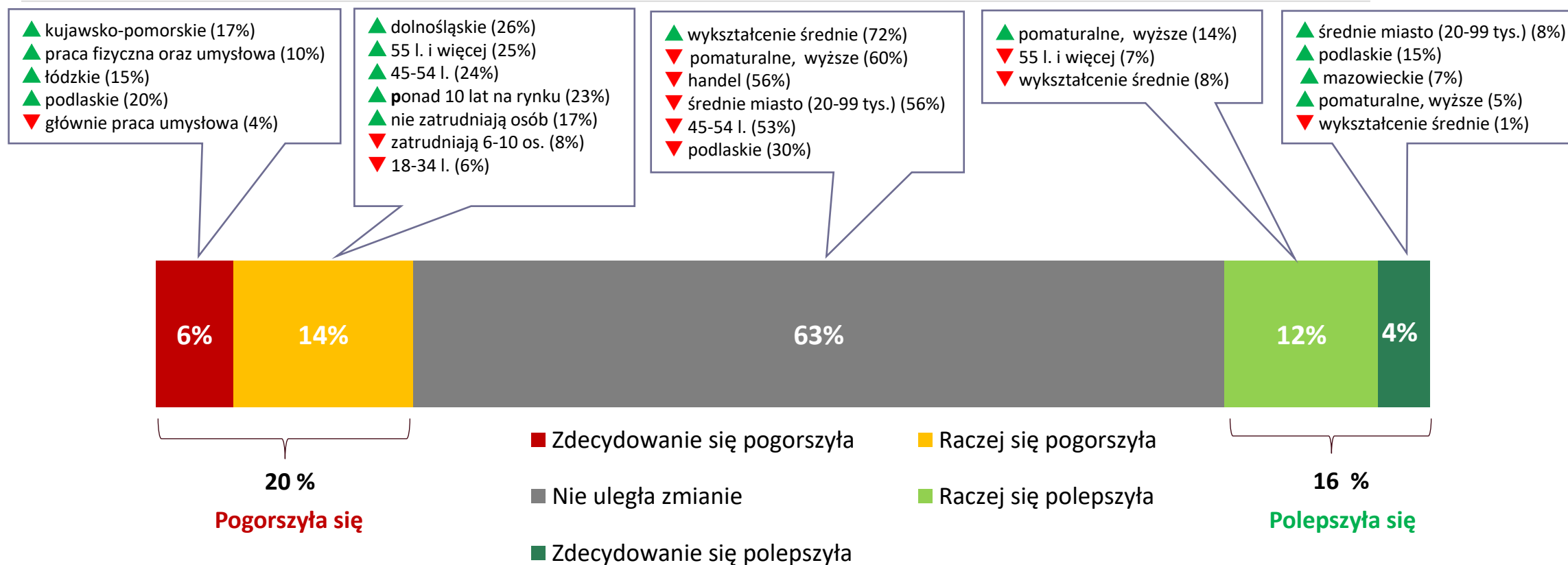
■ Jesteśmy zamożni, możemy sobie pozwolić nawet na większe wydatki

# Ocena zmiany sytuacji materialnej



Czy w ciągu ostatniego roku Pan/i sytuacja materialna zmieniła się?

N=658



W próbie ogólnopolskiej Polaków (\*) jest więcej osób niż w próbie przedsiębiorców, które twierdzą, że ich sytuacja się pogorszyła w stosunku do poprzednich lat (39%), a równocześnie nieco więcej takich, którzy uważają, że ich sytuacja się polepszyła. Wynik ten może pokazywać, że przedsiębiorcy lepiej radzą sobie z trudnymi sytuacjami. Ponieważ mówimy tu o subiektywnym postrzeganiu sytuacji innym wytłumaczeniem może być to, że przedsiębiorcy bardziej są przyzwyczajeni do sytuacji trudnych i kryzysowych.

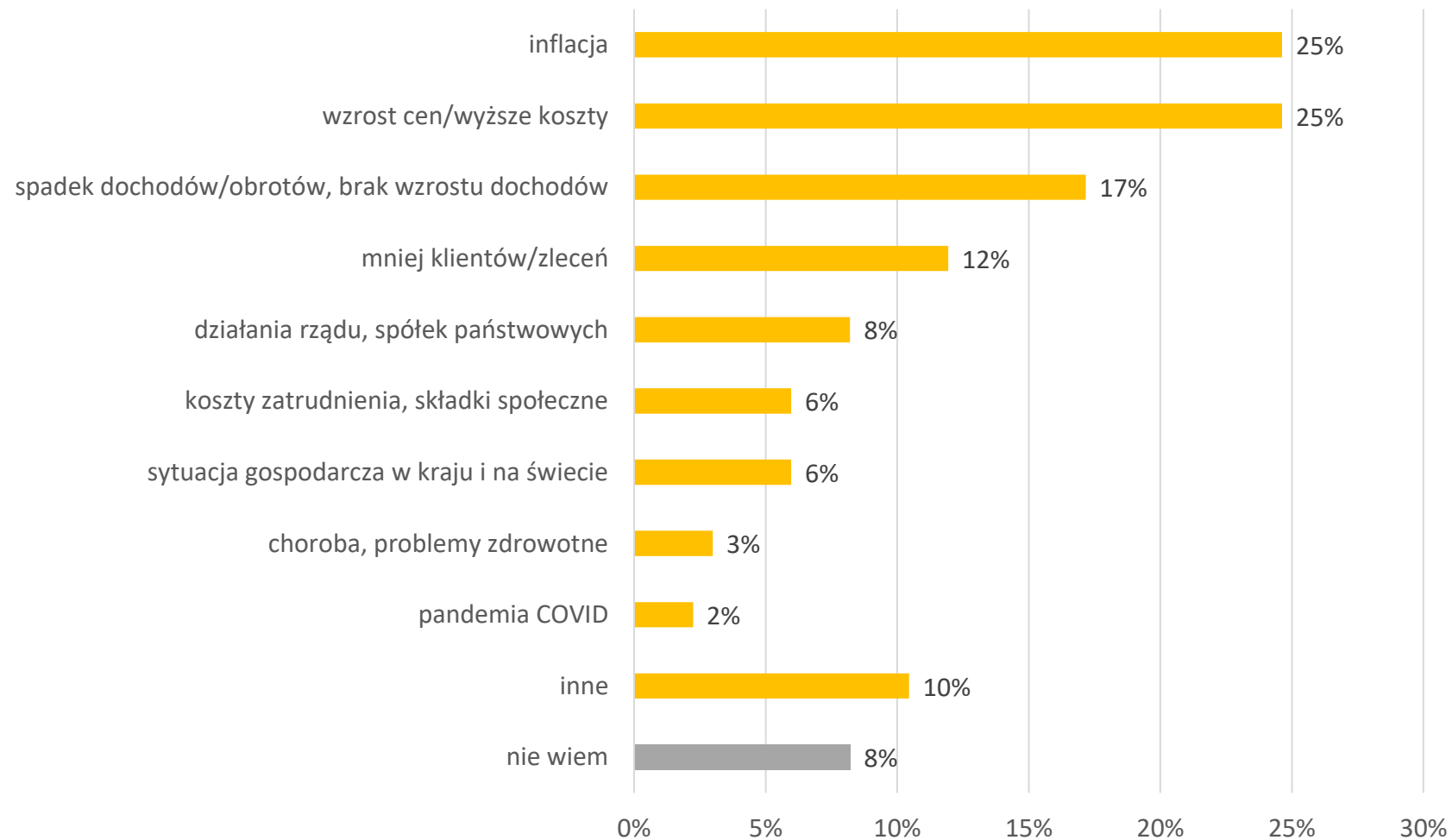
(\*) Źródło: MoneyTrack 2023, ogół Polaków, N=1153

# Ocena zmiany sytuacji materialnej (powody)



Dlaczego się pogorszyła?

N=134, **Badani których sytuacja się pogorszyła**



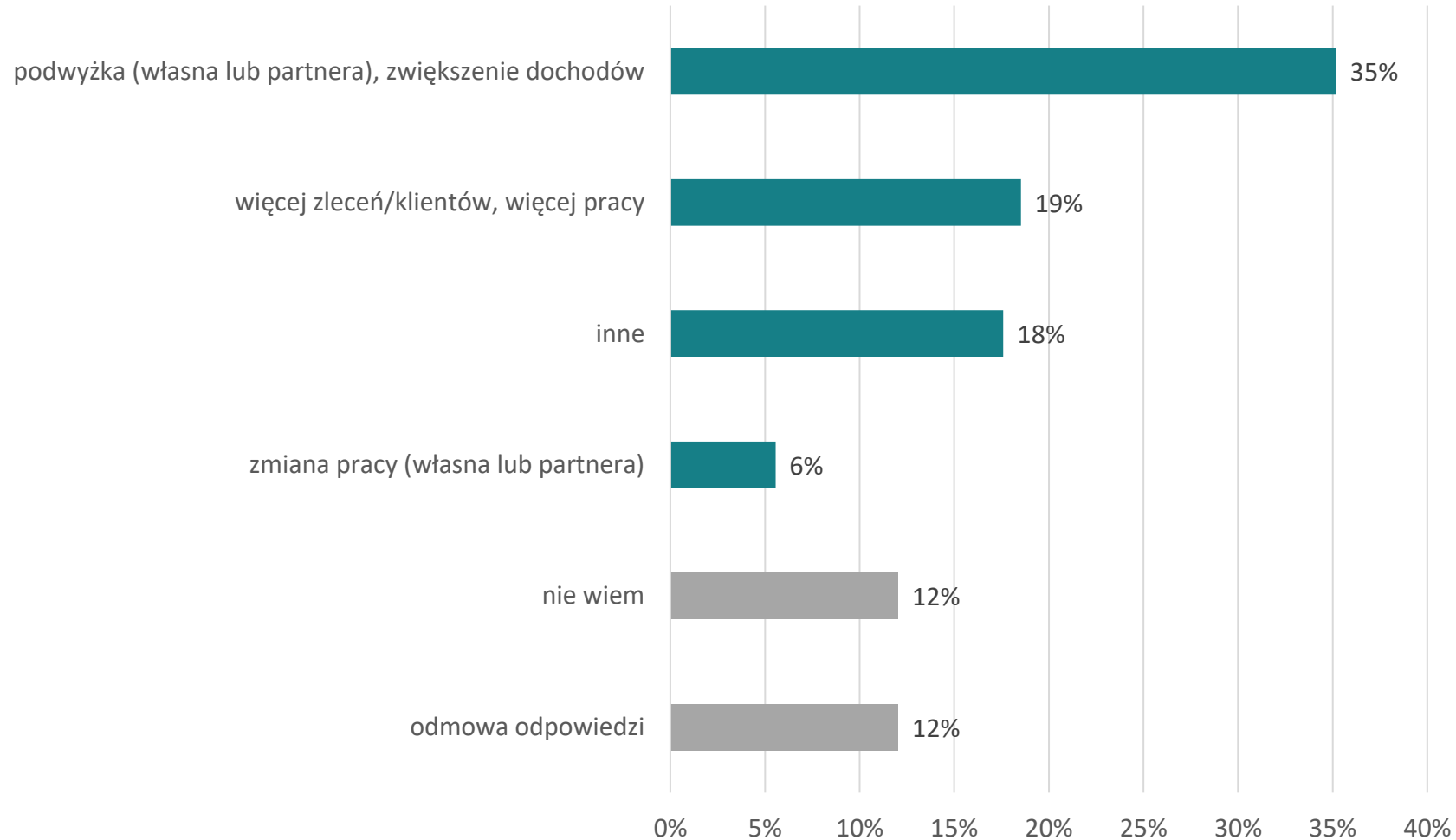


# Ocena zmiany sytuacji materialnej (powody, pytanie otwarte)



Dlaczego się polepszyła?

N=108, **Badani których sytuacja się polepszyła**

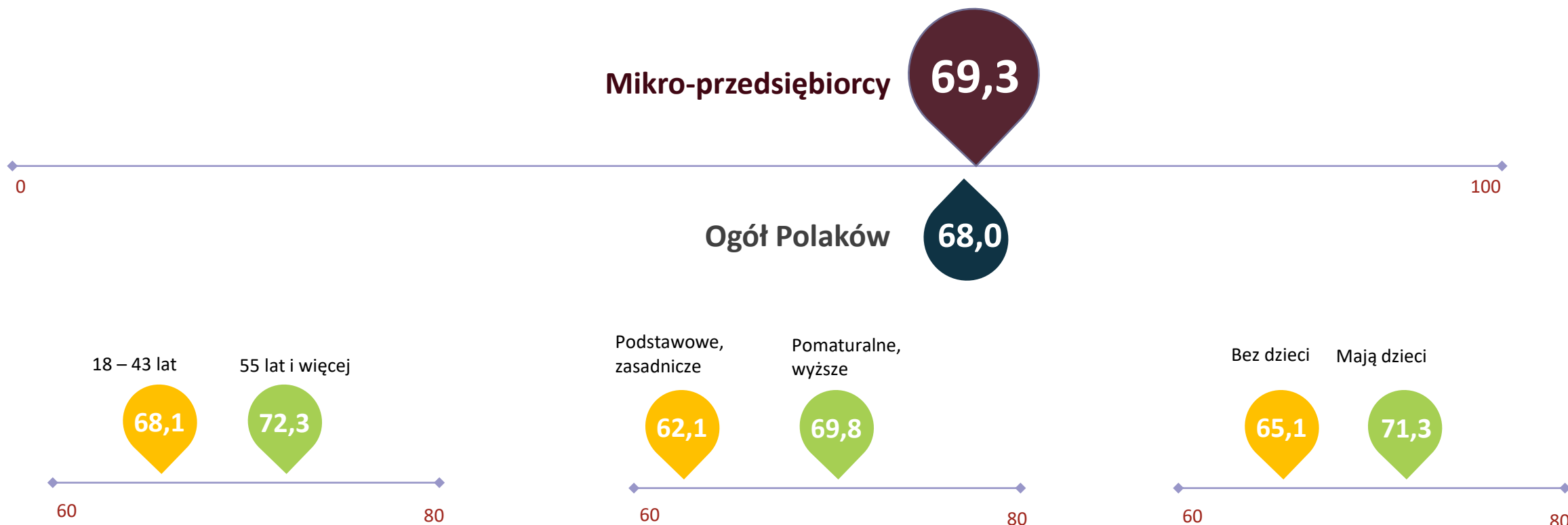


# Zadowolenie ogólne z życia



Proszę powiedzieć, w jakim stopniu jesteś ogólnie zadowolony/a ze swojego życia. Proszę określić Twój stopień zadowolenia z własnego życia używając skali od 1 do 100, gdzie: 1 - oznacza zupełny brak zadowolenia z własnego życia, a 100 – oznacza pełne zadowolenie z własnego życia.

N= 658



\* Źródło: MoneyTrack 2023, ogół Polaków, N=1153



## Ocena sytuacji materialnej

- **Wystarczy na codzienne przeżycie.** Zdecydowana większość badanych przedsiębiorców opisuje swoją sytuację materialną jako wystarczającą na codzienne przeżycie, ale niestety niewystarczającą na dodatkowe większe wydatki (42%). Osób, które swoją sytuację określają jako złą na tyle, że nie starcza im na życie jest 11% - w tym 8% to takie, które muszą mocno ograniczać się by "związać koniec z końcem" jest 8%, a 3% nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby.
- **Jest jak było.** Dwie trzecie (63%) badanych mikro-przedsiębiorców zadeklarowało brak zmiany ich sytuacji materialnej w ciągu ostatniego roku, podczas gdy pogorszenie jej odczuł co piąty respondent (20%), a polepszenie zadeklarowało 16%. Co ciekawe, postrzeżenie zmiany sytuacji w porównaniu do zeszłego roku jest mniej negatywne u przedsiębiorców, niż u ogółu Polaków.
- **Komu i dlaczego się pogorszyło?** Pogorszenie się sytuacji materialnej zadeklarowali częściej respondenci z województwa podlaskiego, łódzkiego, dolnośląskiego i kujawsko-pomorskiego, przedsiębiorcy wykonujący pracę w równym stopniu fizyczną co umysłową, nie zatrudniający osób, będący w wieku ponad 45 lat. Najważniejsze przyczyny pogorszenia się sytuacji materialnej to: inflacja (25%), wzrost cen / wyższe koszty (25%), spadek dochodów / obrotów (17%), mniej klientów (12%), działania rządu (8%), koszty zatrudnienia, składki ZUS (6%) i ogólna sytuacja gospodarcza w kraju i na świecie.
- **Komu i dlaczego się polepszyło?** Polepszenie się sytuacji odczuwają częściej przedsiębiorcy w województwie mazowieckim i podlaskim, osoby lepiej wykształcone (pomaturalne i wyższe). Polepszenie odczuwano dzięki: podwyżce zarobków własnych lub partnera (35%), większej ilości zleceń / klientów (19%), zmiany pracy własnej lub partnera (6%).
- **Zadowolenie z życia.** Niezależnie od oceny własnej sytuacji materialnej, zdecydowana większość przedsiębiorców to osoby zadowolone z życia i ich średni poziom zadowolenia z życia nie różni się zasadniczo od średniego zadowolenia Polaków. Podobnie również jak wśród wszystkich Polaków, tak też wśród przedsiębiorców bardziej zadowolone są z życia osoby starsze (powyżej 55 roku życia), lepiej wykształcone i posiadające dzieci.



# Firmy respondentów i warunki ich funkcjonowania

# Sytuacja biznesowa



Które z poniższych określeń psują do Pana/i sytuacji?

N=658

Mam (prowadzę) własną działalność gospodarczą

54%

Jestem właścicielem/ współwłaścicielem firmy o innej formie prawnej (np. spółka z o.o., spółka jawna, spółka komandytowa, spółka akcyjna)

13%

Pracuję na etacie i równocześnie mam firmę / prowadzę działalność gospodarczą

39%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80%

- ▲ warmińsko-mazurskie (80%)
- ▲ ponad 55 l. (75%)
- ▲ praca fiz. tudzież umysłowa (67%)
- ▲ wieś (66%)
- ▲ ponad 10 l. na rynku (65%)
- ▲ handel (62%)
- ▲ mężczyźni (59%)
- ▲ nie zatrudniam osób (59%)

- ▼ gł. praca umysłowa (49%)
- ▼ kobiety (47%)
- ▼ zatrud. 1-9 os. (47%)
- ▼ 1 – 5 l. na rynku (47%)
- ▼ 18 – 34 l. (44%)
- ▼ lubelskie (39%)
- ▼ nie dłużej niż 1 rok na rynku (36%)

- ▲ przychody ponad 501 tys. (24%)
- ▲ wyksz. podst + zasadnicze (24%)
- ▲ 18 – 34 l. (22%)
- ▲ zatrud. 1-9 os. (22%)
- ▲ średnie miasto 20 – 99 tys. (20%)
- ▲ 6-10 lat na rynku (17%)

- ▼ ponad 10 l. na rynku (8%)
- ▼ nie zatrudniam osób 6%
- ▼ wieś (7%)
- ▼ przychody do 51 tys. (4%)
- ▼ ponad 55 l. (3%)

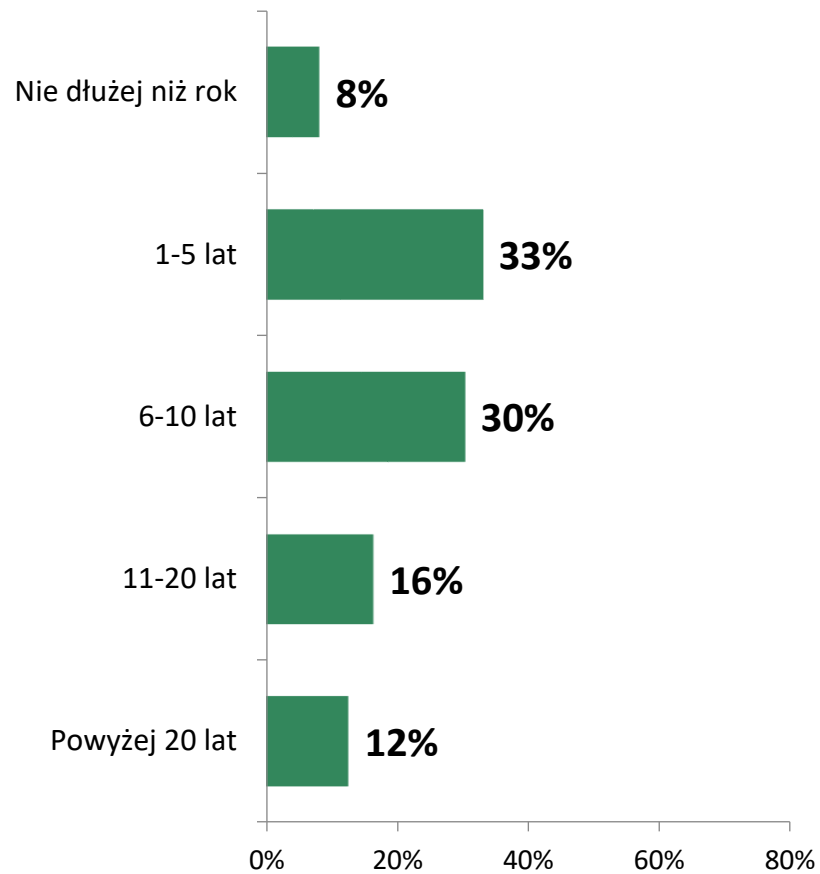
- ▲ do 1 roku na rynku (64%)
- ▲ przychody do 51 tys. (49%)
- ▲ wyksz. wyższe, pomat (42%)
- ▼ średnie wyksz. (32%)
- ▼ handel (31%)
- ▼ ponad 55 l. (26%)

# Staż firmy na rynku i charakter pracy



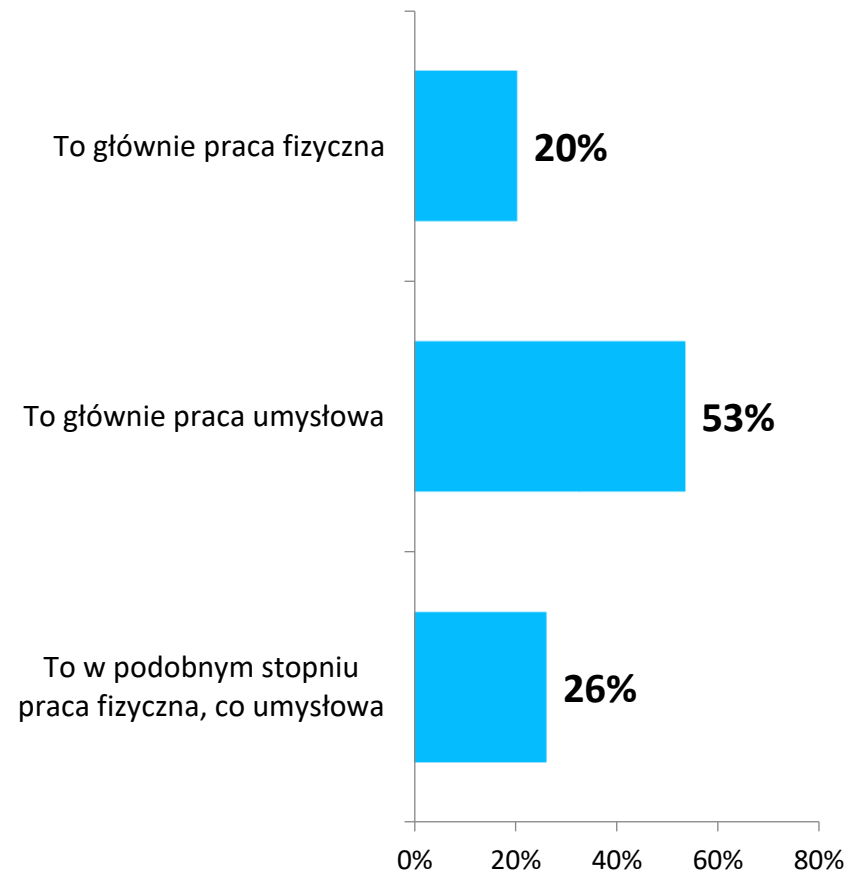
## Od jak dawna Pana/i firma funkcjonuje na rynku?

N=658



## Jaki jest Pana/i charakter pracy?

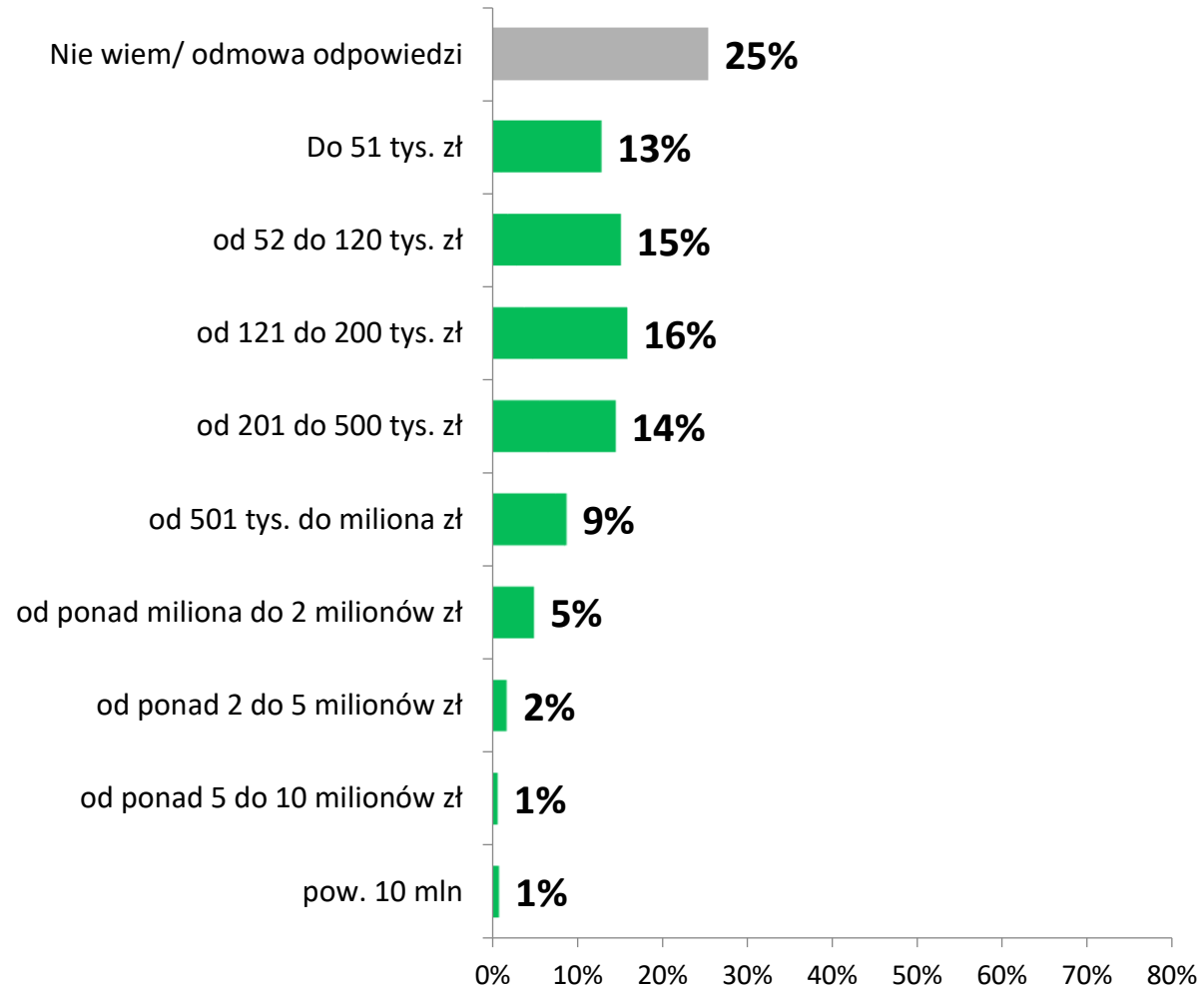
N=658



# Przychody firmy

Jakiego rzędu przychody uzyskała Pana firma/działalność gospodarcza w ubiegłym roku (chodzi o łączną wartość usług/towarów, które udało się sprzedać/świadczyć, pomniejszoną jedynie o podatek VAT)?

N=658

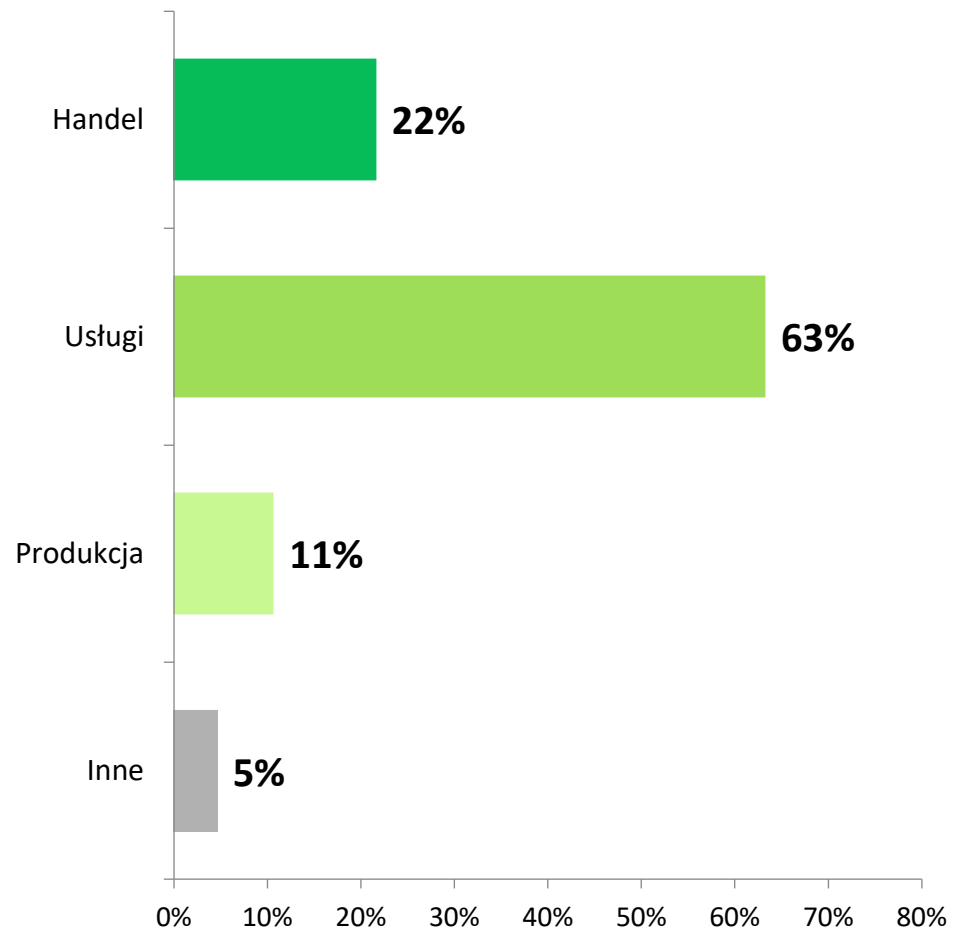


# Charakterystyka firmy – sektor i klienci



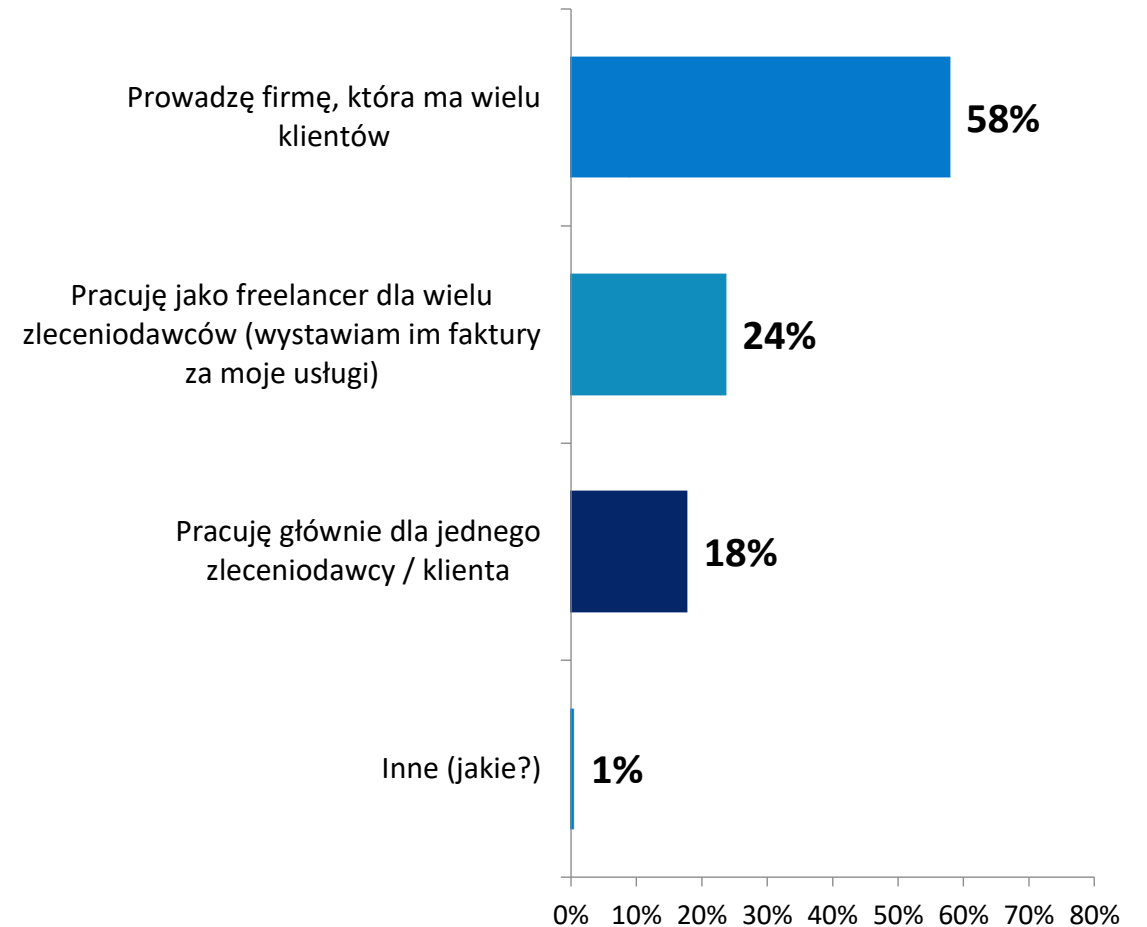
## WIODĄCY SEKTOR DZIAŁALNOŚCI

N=658



## OPIS KLIENTÓW FIRMY

N=658



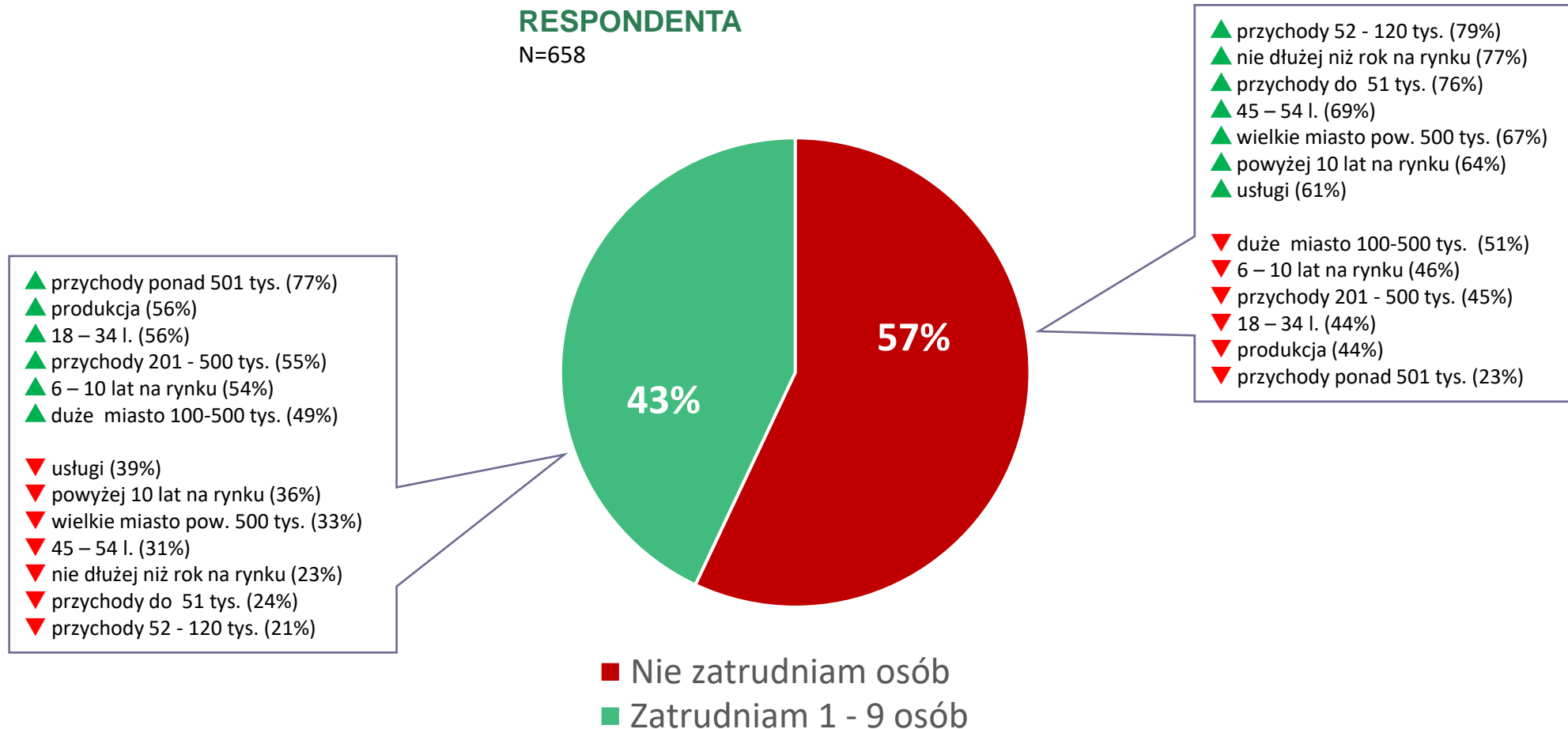


# Zatrudnienie i pracownicy w firmie



## ZATRUDNIANIE OSÓB W FIRMIE RESPONDENTA

N=658

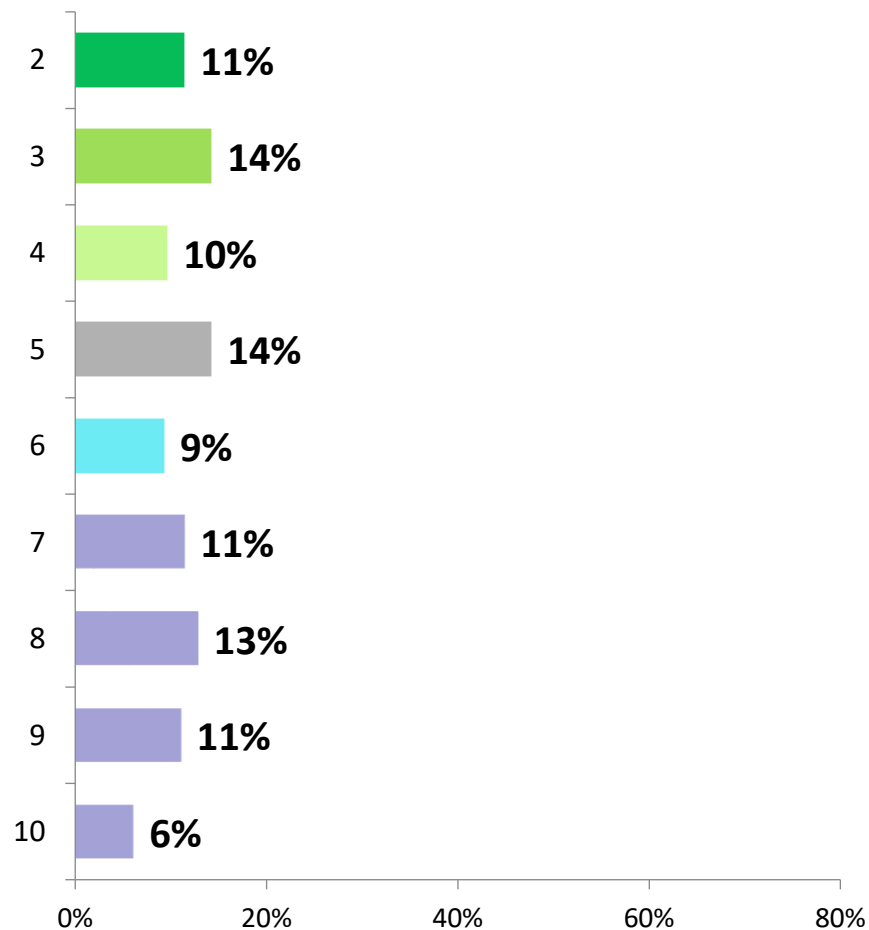


# Zatrudnienie i pracownicy w firmie



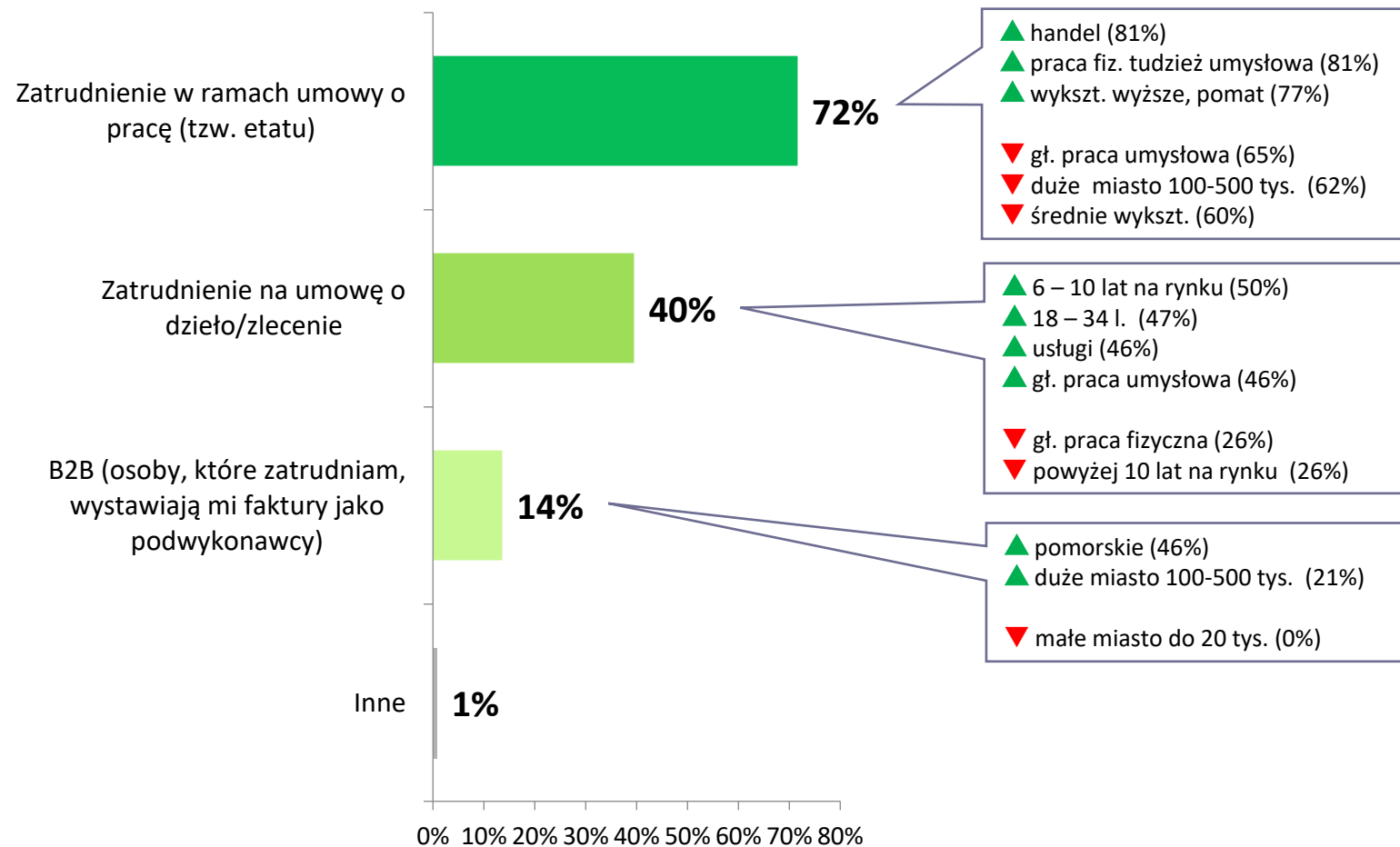
## Ile dokładnie osób wliczając Pana, liczy Pana firma /działalność gospodarcza?

N=281, osoby zatrudniające pracowników



## Jaka jest forma współpracy osób pracujących w Pana firmie?

N=281, osoby zatrudniające pracowników

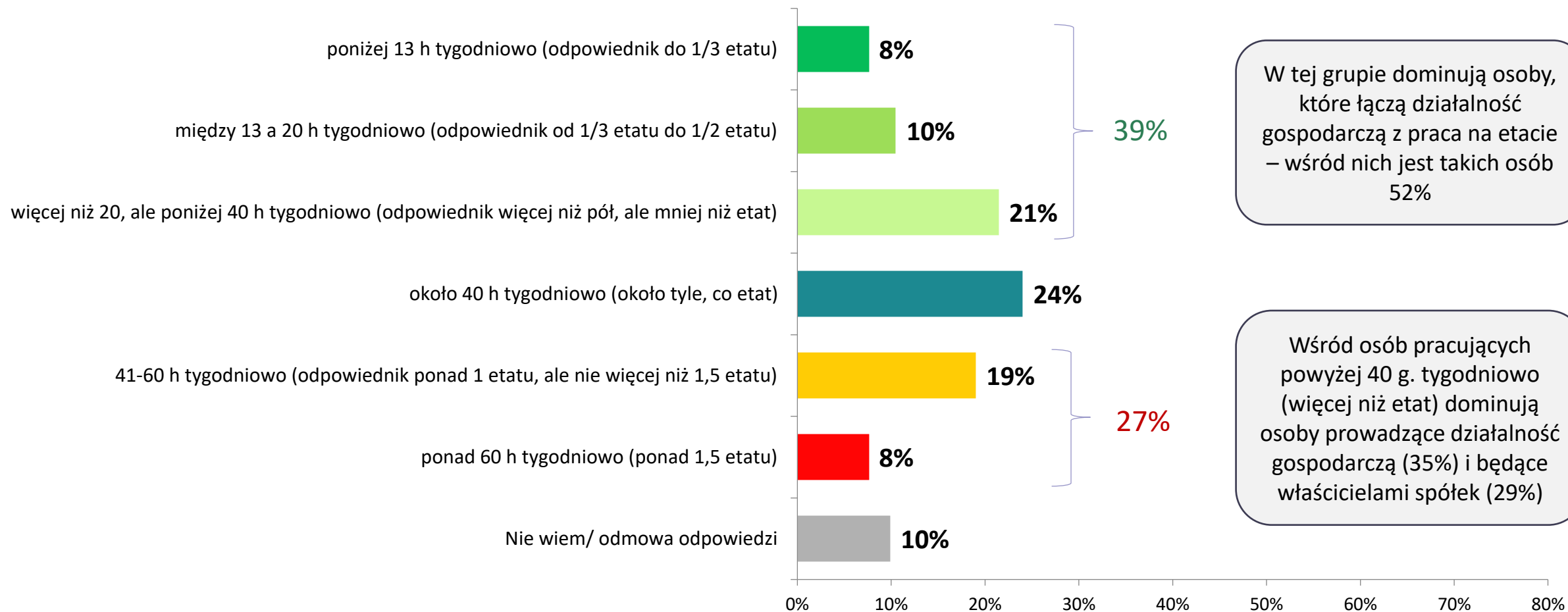


# Liczba godzin pracy w firmie



Ile średnio godzin tygodniowo przeznaczają Pan/i na pracę związaną z prowadzeniem firmy?

N=658



# Liczba godzin pracy w firmie – zależnie od formy zatrudnienia



Ile średnio godzin tygodniowo przeznaczają Pan/i na pracę związaną z prowadzeniem firmy?

N=658

	RAZEM	Prowadzę własną działalność	Jestem współwłaścicielem spółki	Pracuję na etacie i prowadzę działalność
poniżej 13 h tygodniowo (odpowiednik do 1/3 etatu)	8%	5%	2%	13%
między 13 a 20 h tygodniowo (odpowiednik od 1/3 etatu do 1/2 etatu)	10%	8%	5%	16%
więcej niż 20, ale poniżej 40 h tygodniowo (odpowiednik więcej niż pół, ale mniej niż etat)	21%	19%	24%	23%
około 40 h tygodniowo (około tyle, co etat)	24%	26%	29%	20%
41-60 h tygodniowo (odpowiednik ponad 1 etatu, ale nie więcej niż 1,5 etatu)	19%	24%	26%	10%
ponad 60 h tygodniowo (ponad 1,5 etatu)	8%	11%	3%	4%
Nie wiem/ odmowa odpowiedzi	10%	8%	10%	14%

X% - istotnie częściej

Y% - istotnie rzadziej

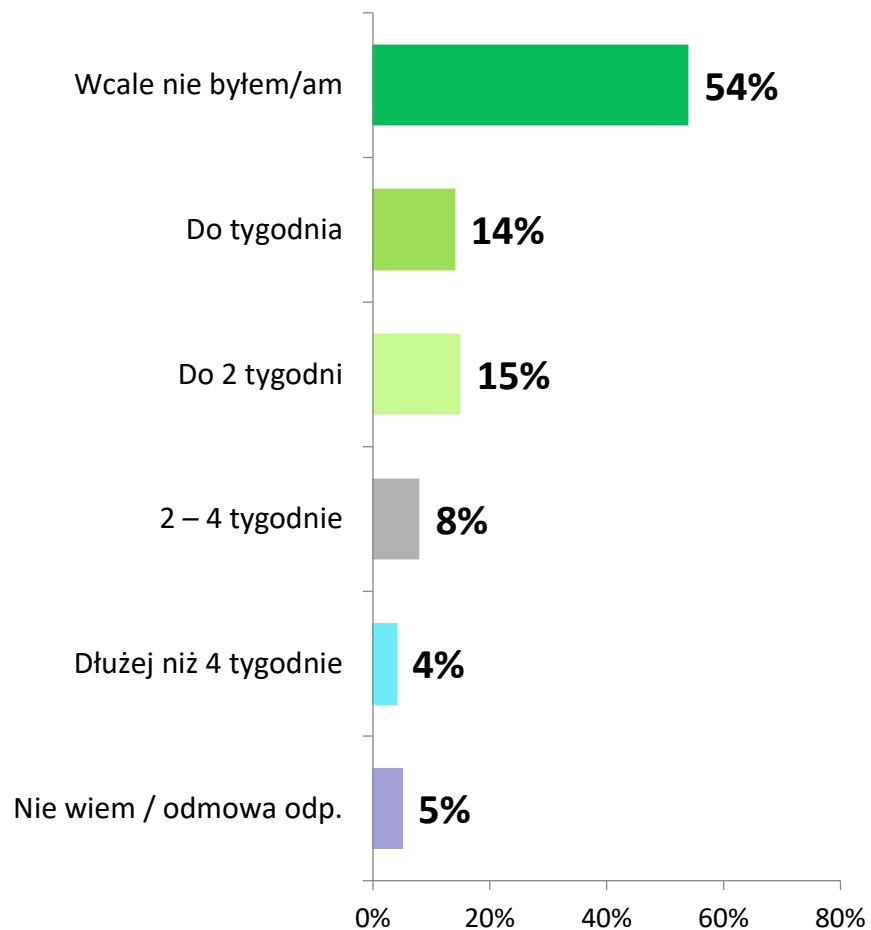
# Przebywanie na zwolnieniu lekarskim i urlopie wypoczynkowym



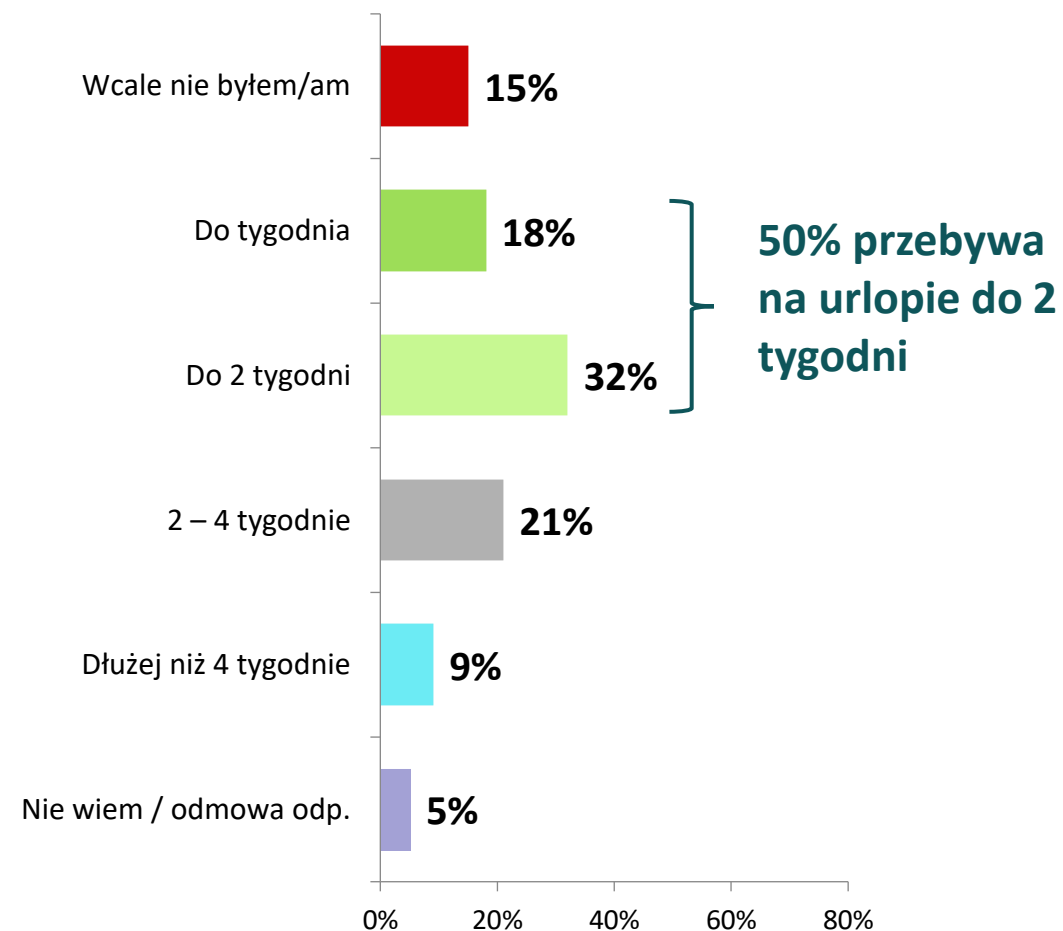
Jak długo łącznie w 2023 roku był/a Pan/i na ...?

N=658

## Zwolnieniu lekarskim



## Urlopie wypoczynkowym



# Przebywanie na zwolnieniu lekarskim – zależnie od formy zatrudnienia



Jak długo łącznie w 2023 roku był/a Pan/i na zwolnieniu lekarskim?

N=658

	RAZEM	Prowadzę własną działalność	Jestem współwłaścicielem spółki	Pracuję na etacie i prowadzę działalność
Nie wiem / odmowa odpowiedzi	5%	4%	6%	6%
Wcale nie byłem/am na zwolnieniu lekarskim	54%	61%	40%	47%
Do tygodnia	14%	12%	13%	19%
Do 2 tygodni	15%	13%	19%	17%
2-4 tygodnie	8%	6%	19%	9%
Dłużej niż 4 tygodnie	4%	4%	5%	3%

X% - istotnie częściej

Y% - istotnie rzadziej

# Przebywanie na urlopie wypoczynkowym – zależnie od formy zatrudnienia



Jak długo łącznie w 2023 roku był/a Pan/i na urlopie wypoczynkowym?

N=658

	RAZEM	Prowadzę własną działalność	Jestem współwłaścicielem spółki	Pracuję na etacie i prowadzę działalność
Nie wiem / odmowa odpowiedzi	5%	5%	3%	6%
Wcale nie byłem/am na urlopie wypoczynkowym	15%	22%	5%	8%
Do tygodnia	18%	19%	22%	15%
Do 2 tygodni	32%	28%	31%	36%
2-4 tygodnie	21%	16%	26%	26%
Dłużej niż 4 tygodnie	9%	10%	13%	8%

**X %** - istotnie częściej

**Y %** - istotnie rzadziej



# Liczba godzin pracy w firmie oraz urlopy i zwolnienia

## PRACA

- Połowa przedsiębiorców (51%) pracuje tygodniowo przynajmniej tyle co na etat (24%) lub więcej (27%). Trzeba jednak podkreślić, że wśród nich są głównie osoby prowadzące własną działalność lub będące współwłaścicielami firmy (ale nie łączące działalności z etatem).
- Ponad 1/3 respondentów pracuje w swojej firmie w wymiarze mniejszym niż etat (39%), w tej grupie są jednak głównie osoby, które prowadzą firmę jako zajęcie dodatkowe do stałej pracy na etat – jest ich aż 52% (z czego na pracę w firmie między 20 a 40 g. tygodniowo poświęca 23% osób, a poniżej 20 g. – 29%).
- Co czwarty badany (24%) deklaruje pracę w wymiarze godzinowym odpowiadającym pełnemu etatowi.
- Więcej niż co czwarty mikro-przedsiębiorca pracuje w swojej firmie w wymiarze godzinowym przekraczającym etat (27%), z czego **8% pracuje ponad 60 godzin tygodniowo, czyli na 1,5 etatu**. Trzeba tu jednak również podkreślić, że wśród osób prowadzących swoją działalność gospodarczą jest ich 11%.

## URLOPY I ZWOLNIENIA

- Połowa mikro-przedsiębiorców przebywa na urlopie do dwóch tygodni w roku, przy czym warto zaznaczyć, że **15% badanych w ogóle nie było na urlopie wypoczynkowym** (w roku 2023). W przypadku osób prowadzących własną działalność jest ich 22%.
- Ponad połowa prowadzących firmę (54%) nie była w 2023 roku na zwolnieniu lekarskim, natomiast 14% była na zwolnieniu do tygodnia, a 15% do 2 tygodni. I znowu również w tym przypadku osoby prowadzące własną działalność gospodarczą zdecydowanie rzadziej były na zwolnieniu (61% nie było) niż pracujący równocześnie na etacie (47%).

**Mikro-przedsiębiorcy, przede wszystkim ci, którzy nie łączą swojej działalności firmowej z etatem, pracują więcej niż przeciętny, etatowy pracownik, a z drugiej strony część z nich nie korzysta z urlopów, podczas gdy pracownicy etatowi są do tego obligowani prawem pracy.**





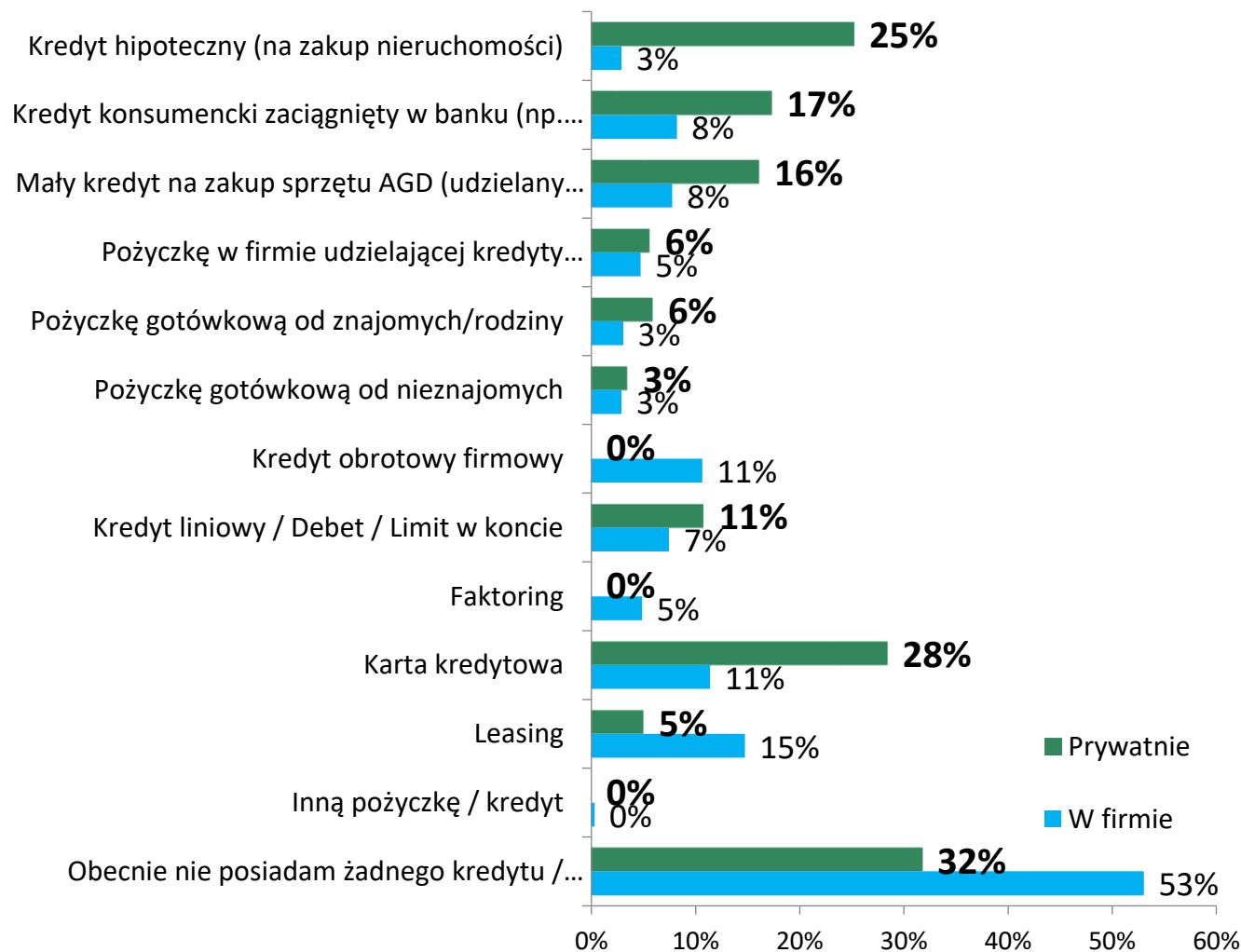
# Finanse prywatne vs. firmowe

# Posiadane produkty finansowe prywatne vs. firmowe



Które z poniższych usług i produktów finansowych posiada Pan/i obecnie w firmie / prywatnie?

N=658



W porównaniu z ogółem Polaków są bardziej zadłużeni: tylko 32% powiedziało, że nie ma żadnego kredytu – wśród Polaków jest to 55% osób (\*). Różnica ta wynika przede wszystkim z tego, że przedsiębiorcy mają zdecydowanie więcej prywatnych kredytów hipotecznych – 25% wśród przedsiębiorców vs. 13% w populacji Polaków (\*). Pozostałe posiadane prywatne kredyty i pożyczki są zbliżone do ogółu Polaków.

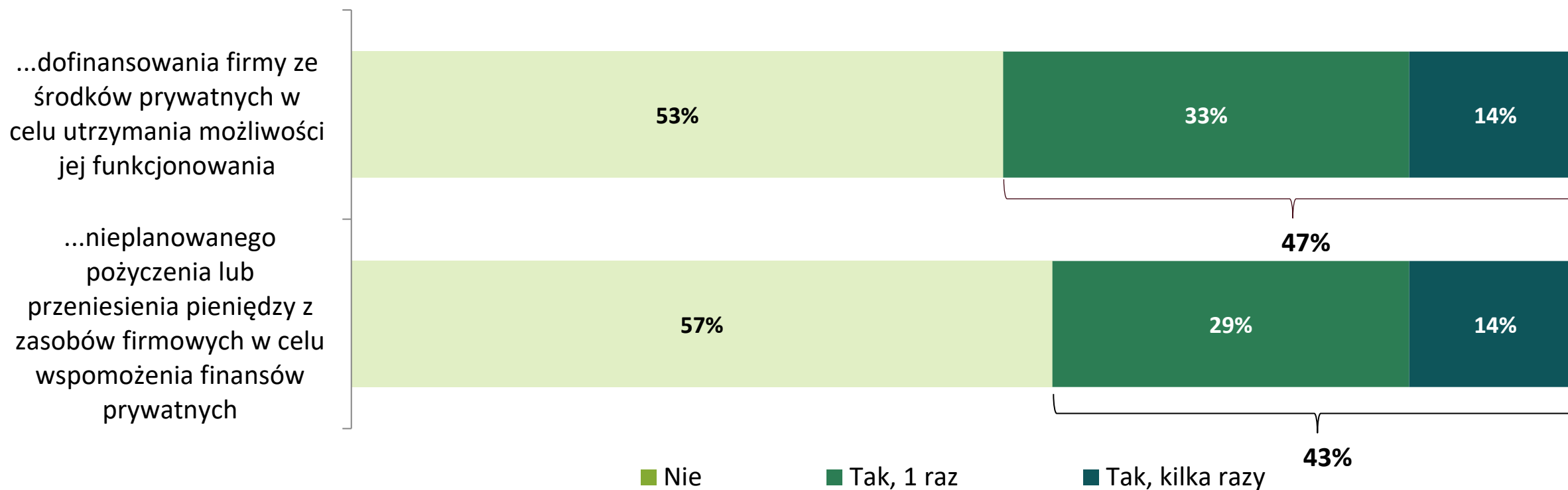
(\*) Źródło: MoneyTrack 2023, ogół Polaków, N=1153

# Dofinansowanie firmy ze środków prywatnych vs. pożyczka z firmy



Czy w okresie ostatnich (3 lat) zdarzyła się Panu/i konieczność ... ?

N=658



# Dofinansowanie firmy ze środków prywatnych vs. pożyczka z firmy



Czy w okresie ostatnich (3 lat) zdarzyła się Panu/i konieczność ... ?

N=658

...dofinansowania firmy ze środków prywatnych  
w celu utrzymania możliwości jej  
funkcjonowania

	N=658	NIE	TAK
...nieplanowanego pożyczenia lub przeniesienia pieniędzy z zasobów firmowych w celu wspomożenia finansów prywatnych	NIE	45 %	12%
TAK	8 %	35%	

Niemal połowa badanych (45%) oddziela finanse prywatne i firmowe na tyle, że w ciągu ostatnich 3 lat nie dokonywali przepływów środków między firmą, a prywatnym gospodarstwem domowym w celu ratowania ich kondycji finansowej. Z drugiej strony co trzeci (35%) badany mikro-przedsiębiorca w ciągu ostatnich 3 lat dofinansował firmę ze środków prywatnych oraz jednocześnie pożyczał pieniądze z firmy w celu wspomżenia finansów prywatnych.

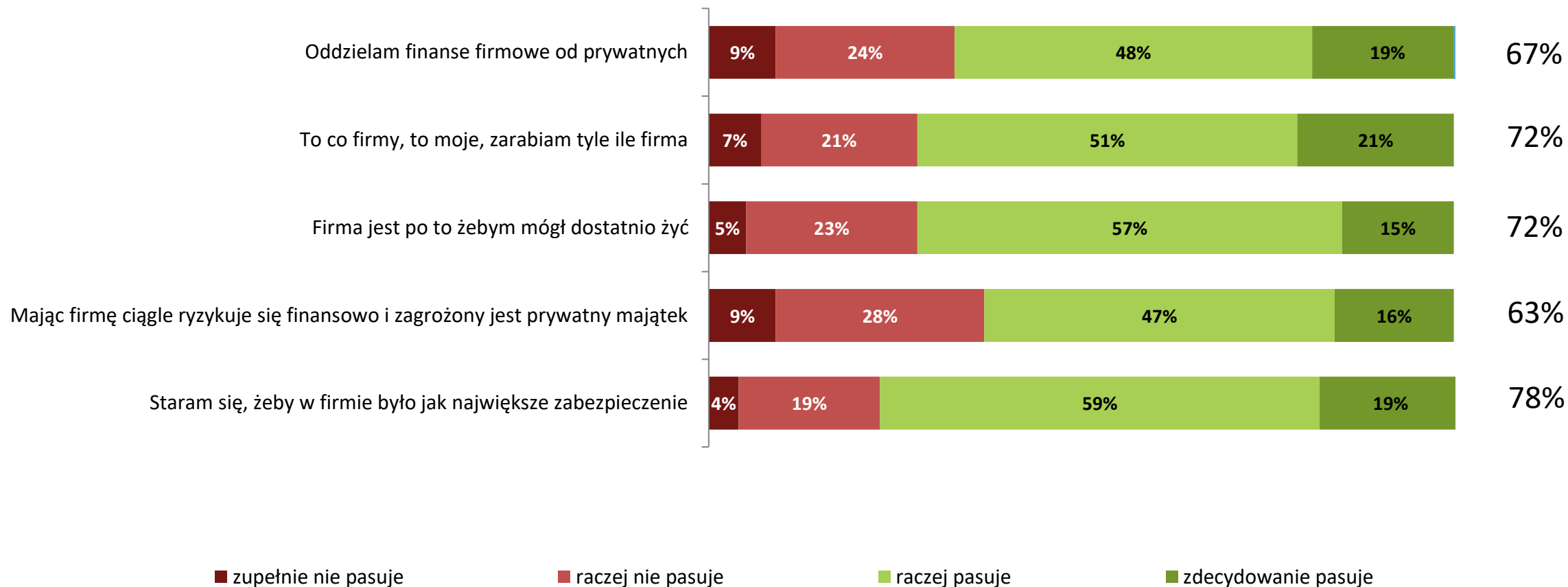
# Pieniądze prywatne vs. firmowe



Na ile poniżej przedstawione stwierdzenia pasują do tego, jaki jest Pan stosunek do finansów prywatnych i firmowych?

N=658

T2B



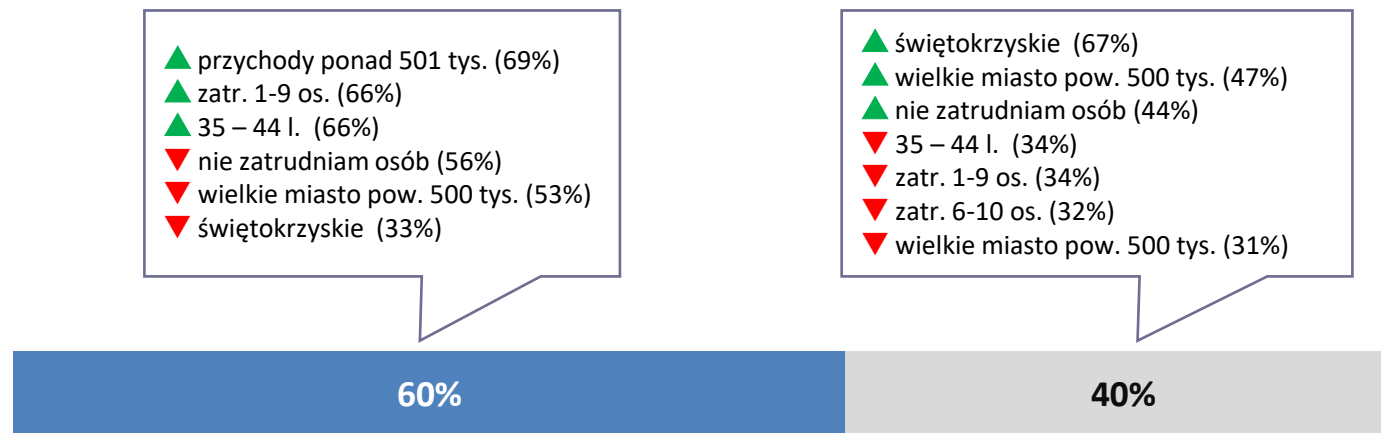
# Pieniądze prywatne vs. firmowe



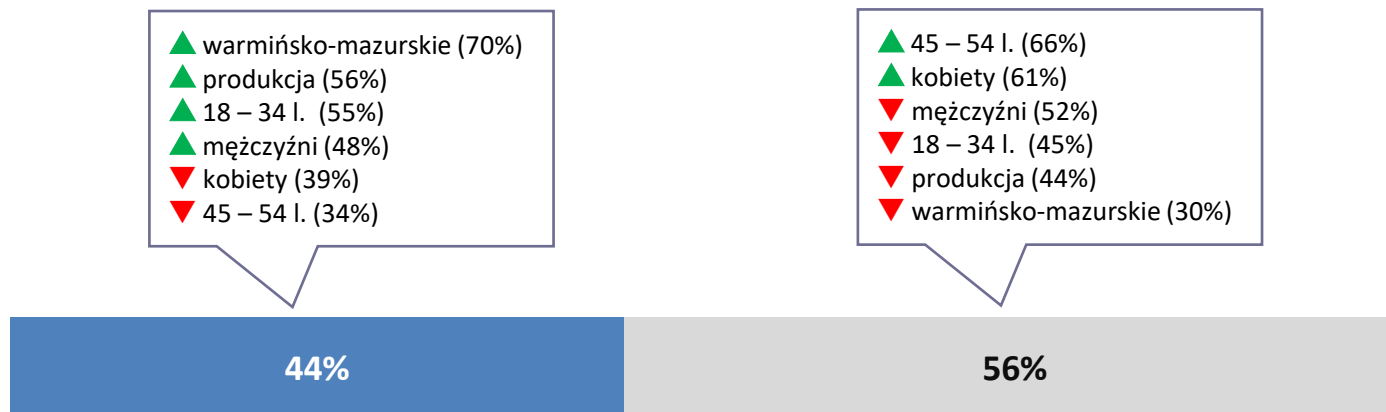
Proszę zaznaczyć z każdej pary to, które bardziej oddaje to jak patrzy Pan na pieniądze firmowe i prywatne

N=658

Staram się mieć, jak największe zabezpieczenie finansowe w firmie



Firma jest po to, żebym mógł dostatnio żyć



Nie mam dużego zabezpieczenia finansowego w firmie, myślę, że jakoś to będzie

Firma jest sposobem na życie, ale nie sposobem na bycie bogatym

# Pieniądze prywatne vs. firmowe (c.d.)



Proszę zaznaczyć z każdej pary to, które bardziej oddaje to jak patrzy Pan na pieniądze firmowe i prywatne

N=658

Skrupulatnie oddzielam finanse firmowe od prywatnych



- ▲ zatrud. 1-9 os. (58%)
- ▲ kobiety (55%)
- ▲ 18 – 34 l. (55%)
- ▼ mężczyźni (45%)
- ▼ nie zatrudniam osób (43%)
- ▼ ponad 10 lat na rynku (43%)
- ▼ wielkie miasto pow. 500 tys. (40%)
- ▼ 55 l. lub więcej (39%)

- ▲ 55 l. lub więcej (61%)
- ▲ wielkie miasto pow. 500 tys. (60%)
- ▲ ponad 10 lat na rynku (57%)
- ▲ nie zatrudniam osób (57%)
- ▲ mężczyźni (55%)
- ▼ kobiety (45%)
- ▼ 18 – 34 l. (45%)
- ▼ zatrud. 1-9 os. (42%)

To co firmy, to moje, więc patrzę na pieniądze firmowe jako moje



## Pieniądze prywatne vs. firmowe – podsumowanie

---

- **Zadłużenie prywatne vs. firmowe.** Większość małych przedsiębiorców unika zadłużania firmowego. Zdecydowanie więcej osób ma dużo większe zadłużenie prywatne niż firmowe – kredyty hipoteczne, konsumenckie czy karta kredytowa częściej są posiadane przed przedsiębiorców prywatnie niż firmowo. Wśród firmowych produktów finansowych pojawiają się leasing (15%), kredyt obrotowy (11%) i karta kredytowa (11%). Warto zwrócić uwagę, że zadłużenie prywatne przedsiębiorców jest wyraźnie wyższe niż przeciętnego Polaka i dotyczy to przede wszystkim kredytów hipotecznych.
- **Co firmowe to prywatne, co prywatne to firmowe.** Przedsiębiorcy dzielą się na tych którzy skrupulatnie oddzielają finanse firmowe od prywatnych (45%) oraz tych którzy płynnie zarządzają tymi budżetami (35%) i którym zdarza się zarówno dofinansowywać firmy z pieniędzy prywatnych, jak i swoje prywatne finanse pieniędzmi z firmy.
  - Skrupulatne rozdzielanie pieniędzy firmowych i prywatnych częściej zdarza się kobietom-przedsiębiorcom, osobom młodszym oraz zatrudniającym pracowników. Z kolei przedsiębiorcy, którzy mniej restrykcyjnie podchodzą do przepływu między finansami prywatnymi i firmowymi to częściej przedsiębiorcy nie zatrudniający pracowników, mężczyźni, osoby starsze, z dłuższym stażem na rynku.
- **Zabezpieczenie finansowe firmy.** Przedsiębiorcy różnią się między sobą również podejściem do zabezpieczania finansowego swoich firm. Bardziej przezorni i dbający o bezpieczeństwo finansowe firm są właściciele dużych firm i zatrudniający pracowników





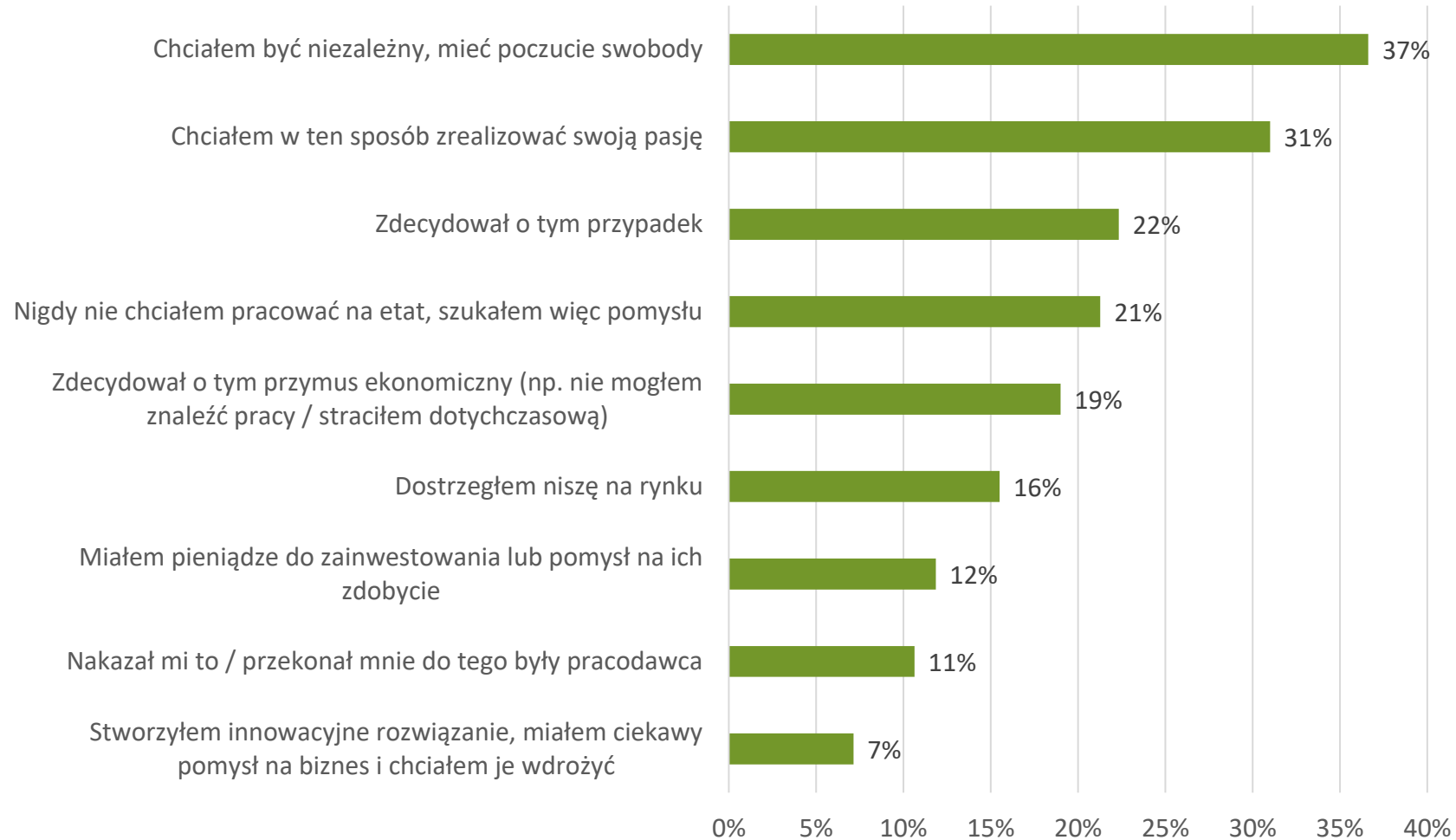
# **Prowadzenie działalności gospodarczej – powody, bariery, perspektywy**



# Powody założenia firmy / własnej działalności gospodarczej

Dlaczego zdecydował się Pan założyć własną firmę/działalność gospodarczą? (max 3 do wskazania)

N=658

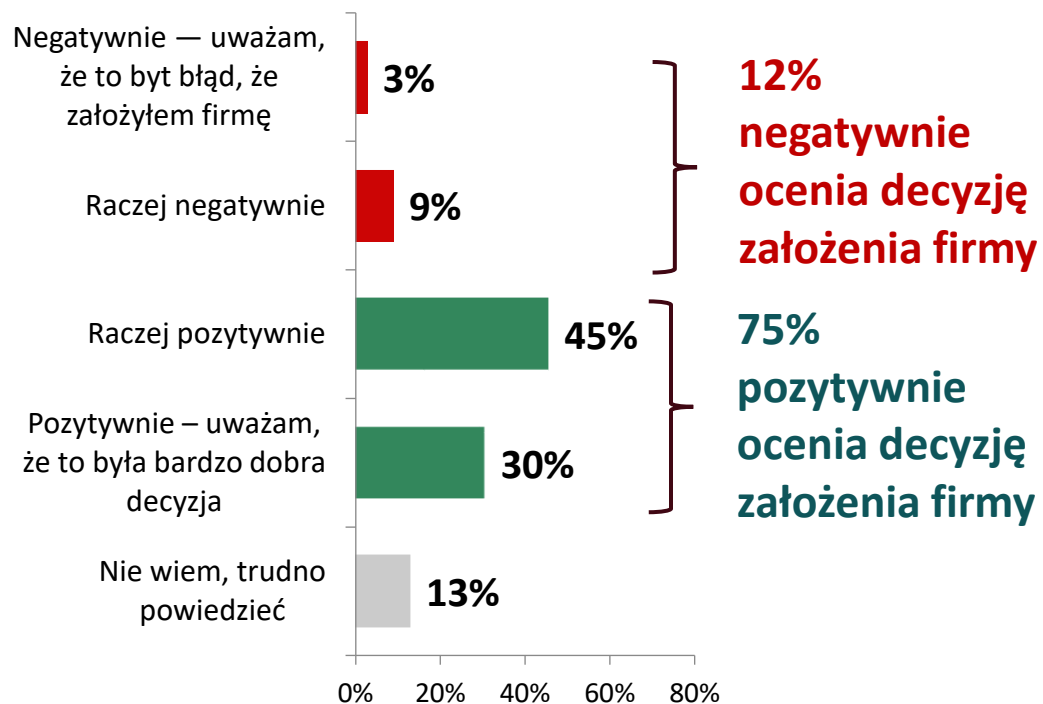


# Zadowolenie z prowadzenia działalności z perspektywy czasu



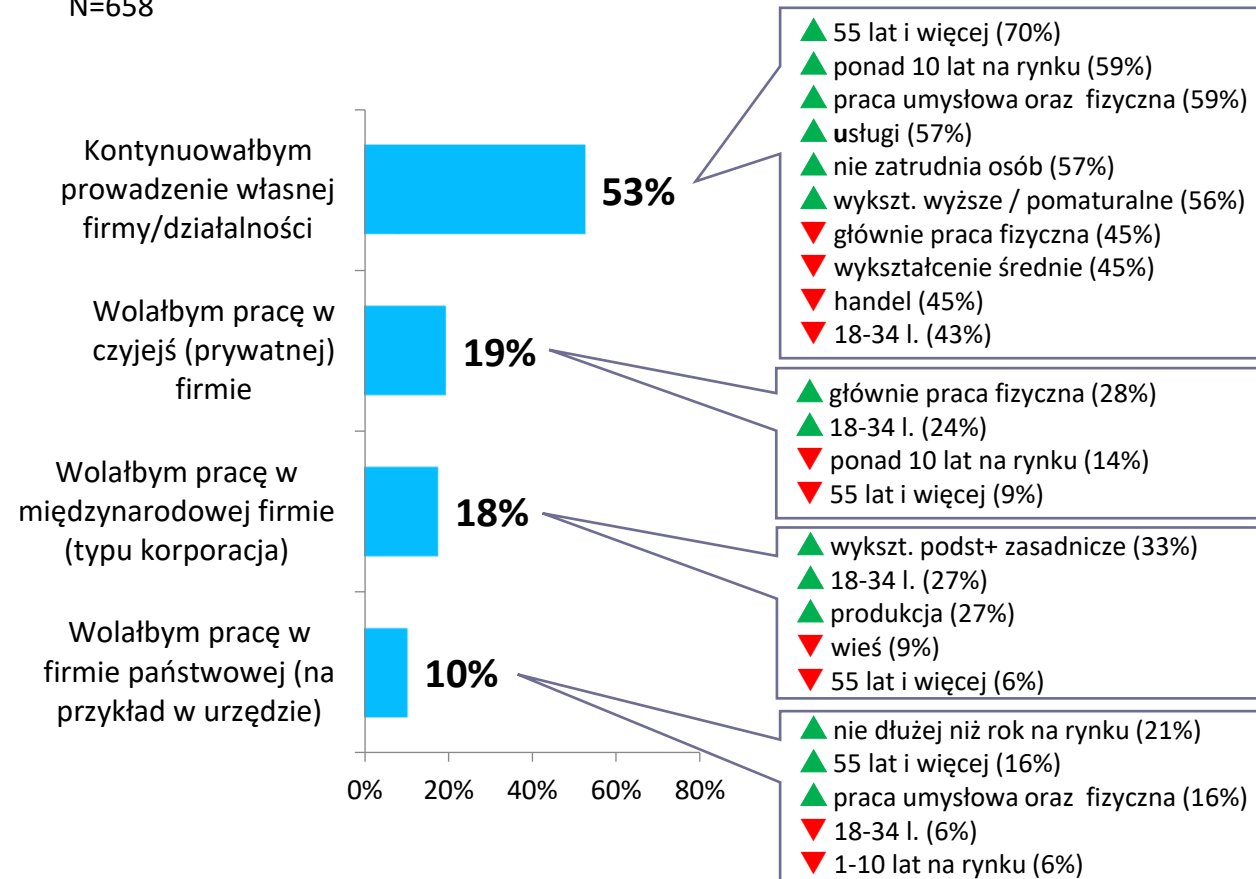
## Jak z perspektywy czasu, ocenia Pan swoją decyzję o założeniu firmy?

N=658



## Gdyby miał Pan wybór, jaką formę zatrudnienia by Pan obecnie wybrał?

N=658





## Powody założenia firmy i ocena tej decyzji z perspektywy czasu

- **Niezależność, pasja i wyzwanie.** Bardzo silnym motywem rozpoczęcia działalności gospodarczej była chęć zachowania niezależności i posiadania poczucia swobody (37% wskazań w pytaniu otwartym) oraz niechęć do pracy na etacie (22%). Łącznie te dwa czynniki wskazano jako kluczowe dla decyzji o założeniu firmy wskazało 59% przedsiębiorców. Chęć zrealizowania swojej pasji wskazało jako czynnik motywujący do założenia działalności 31% badanych, odkrycie niszy na rynku 16%, a kolejne 7% założyło firmę, by zrealizować ciekawy pomysł, jaki chciano wdrożyć. Dla 12% założenie firmy było formą zainwestowania pieniędzy lub sposobem na ich zdobycie.
- **Przymus lub przypadek.** Z powodu przymusu ekonomicznego, braku pracy firmę założyło 19% badanych, a pod wpływem sugestii byłego pracodawcy 11%. Interesujące jest, że 22% badanych stwierdziło, że założyli firmę w wyniku jakiegoś zaistniałego przypadku. Zapewne to oraz poczucie otwierania działalności gospodarczej pod swego rodzaju przymusem przyczynia się w jakimś stopniu do tego, że zanotowano niemały odsetek respondentów, którzy z perspektywy czasu negatywnie oceniają założenie firmy (12%) oraz bardzo duży odsetek (47%) tych, którzy chętniej, gdyby mieli wybór, pracowali by u kogoś. Szczególnie ciekawym wynikiem jest to, że młodzi, pracujący w produkcji, fizycznie i nieposiadający wykształcenia respondenci niemal w 1/3 chętniej pracowali by w międzynarodowej korporacji, ewentualnie w firmie prywatnej, niż dalej prowadzili własne firmy. To sugeruje, że jest to grupa, która najgorzej radzi sobie z prowadzeniem własnej działalności.
- **Ocena decyzji założenia firmy.** Z perspektywy czasu  $\frac{3}{4}$  badanych (75%) ocenia pozytywnie fakt założenia firmy, a w chwili obecnej mając wybór nieco ponad połowa (53%) kontynuowałaby prowadzenie własnej działalności. Szczególnie w przypadku osób w wieku 55 i więcej lat (70%), z ponad 10 letnim stażem na rynku (59%), z sektora usługowego (57%), łączących pracę fizyczną z umysłową (59%) i nie zatrudniających pracowników (57%) oraz posiadających wyższe lub pomaturalne wykształcenie (56%) pozostanie przedsiębiorcą jest ciągle najlepszą opcją.



# Ocena barier prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce

W jakim stopniu wymienione poniżej czynniki są według Pana barierami rozwoju przedsiębiorstw w Polsce?

N=658

NAJWIĘKSZE  
BARIERY

BARIERY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI  
GOSP.

	Wcale – to nie jest bariera	To jest mała bariera	To jest duża bariera	To jest bardzo duża bariera	TOP 2 BOX
Zbyt wysokie koszty pracy	7 %	15 %	40 %	38 %	<b>78 %</b>
Niejasność prawa	6 %	19 %	45 %	30 %	<b>75 %</b>
Wymogi administracyjne	6 %	21 %	45 %	28 %	<b>73 %</b>
Nieprzychylnie prawo pracy	6 %	21 %	50 %	23 %	<b>73 %</b>
Brak środków finansowych	7 %	23 %	51 %	19 %	<b>70 %</b>
Zbyt duża konkurencja na rynku	7 %	32 %	47 %	13 %	<b>60 %</b>
Brak wykwalifikowanych pracowników	10 %	31 %	45 %	14 %	<b>59 %</b>
Inne	88 %	3 %	4 %	5 %	<b>9 %</b>

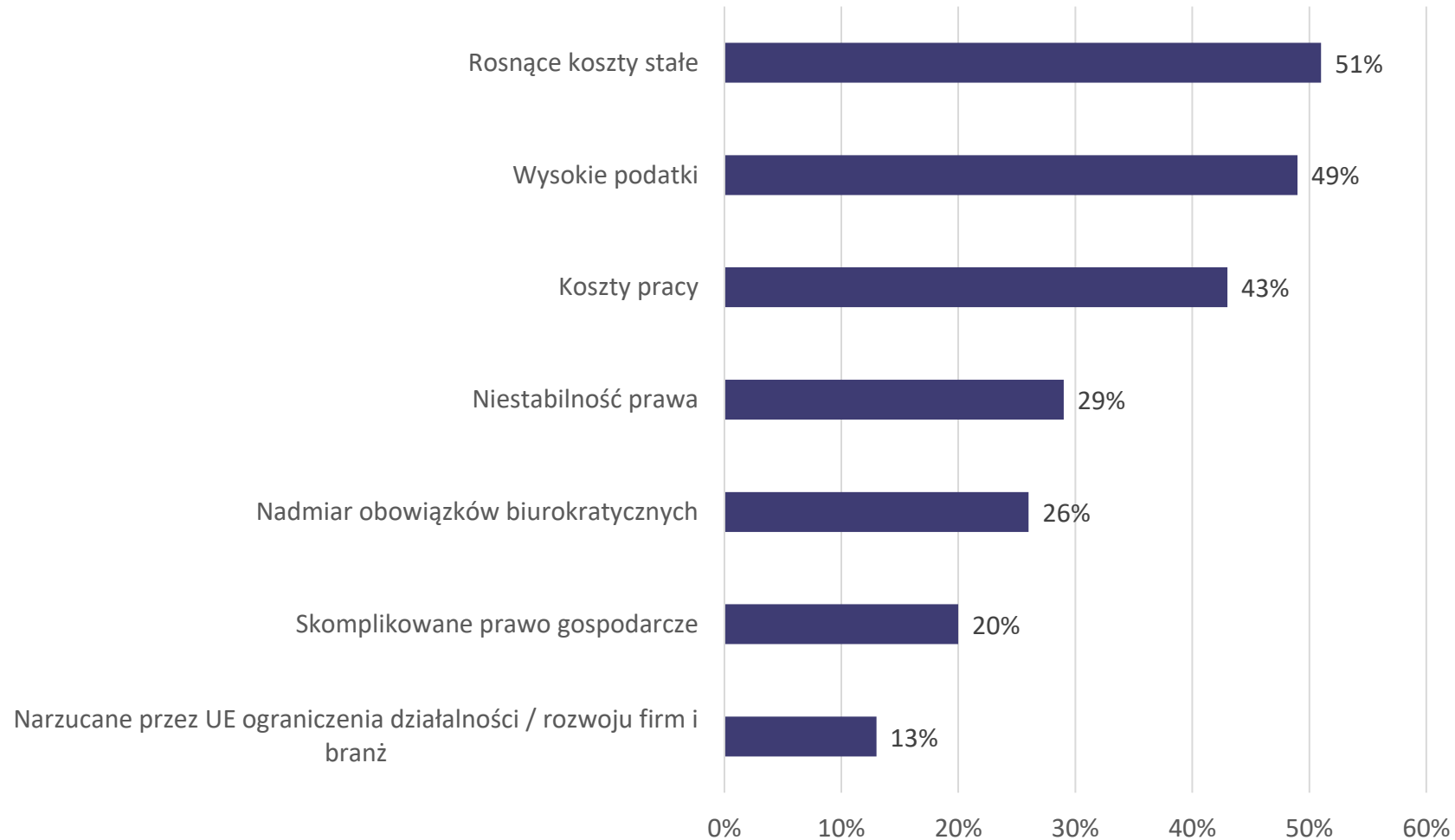
NAJMNIEJSZE  
BARIERY



# Przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej

Jakie Pana zdaniem są największe przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce? (max 3 do wskazania)

N=658

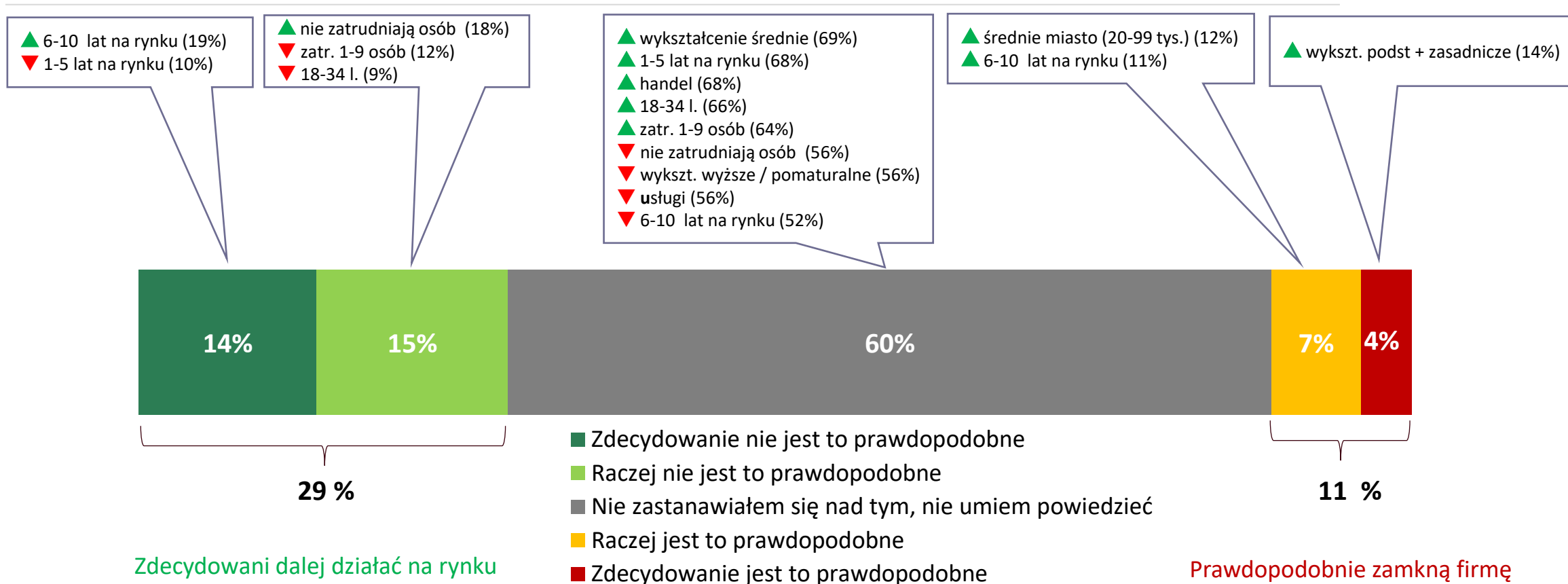


# Potencjalne zakończenie działalności gospodarczej



Na ile prawdopodobne jest, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy zawiesi Pan lub zamknie działalność gospodarczą?

N=658

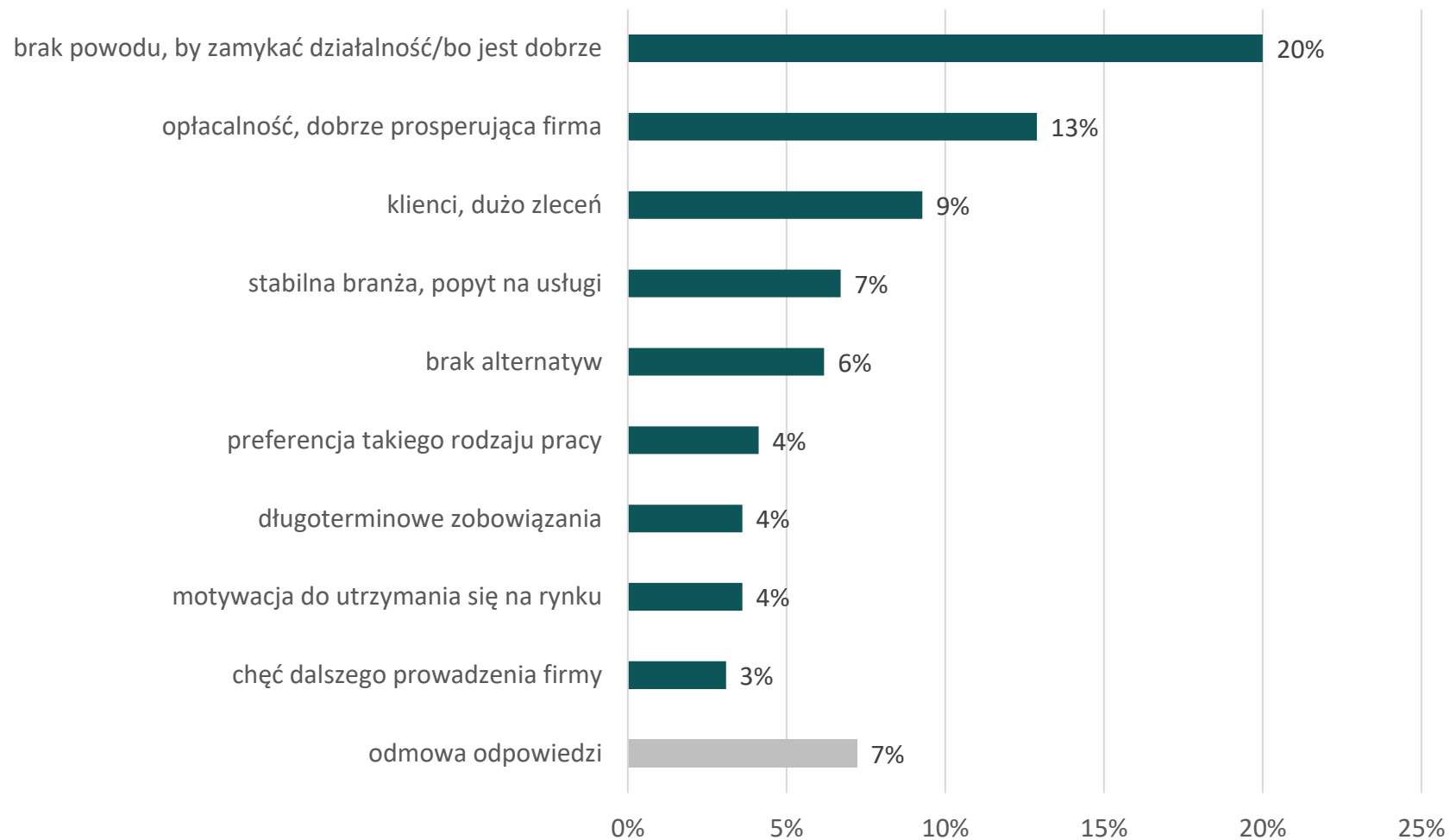


# Potencjalne zakończenie działalności gospodarczej (powody)



Dlaczego prawdopodobne jest zawieszenie lub zamknięcie Pana/i działalności gospodarczej? (pytanie otwarte)

N=194, **Zdecydowani dalej działać na rynku**



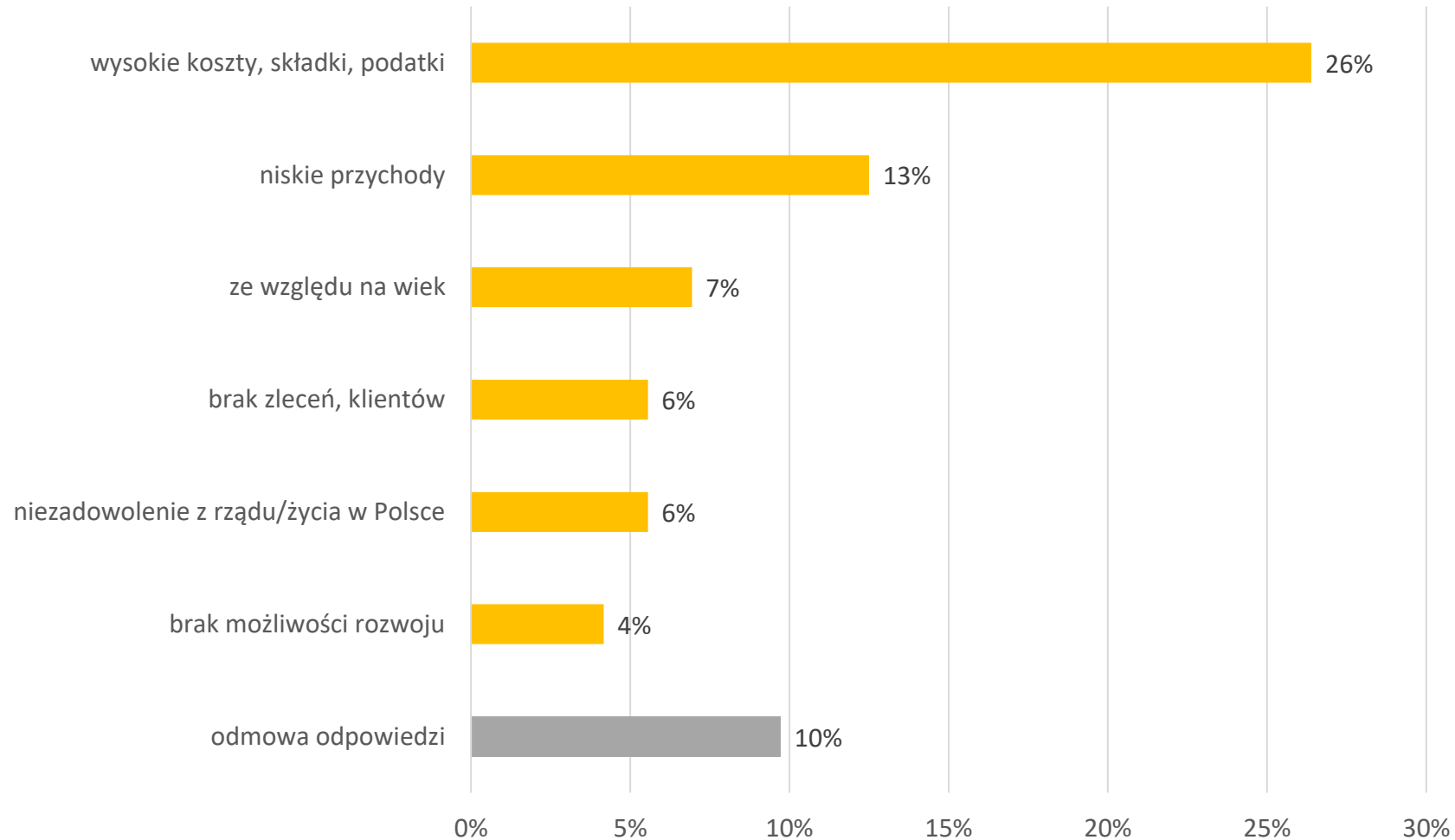


# Potencjalne zakończenie działalności gospodarczej (powody)



Dlaczego prawdopodobne jest zawieszenie lub zamknięcie Pana/i działalności gospodarczej? (pytanie otwarte)

N=72, **Prawdopodobnie zamkną firmę**



# Przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej i chęć kontynuowania – podsumowanie



- **Koszty pracy i podatki.** Przedsiębiorcy dostrzegają bardzo dużo barier związanych z prowadzeniem działalności. W pierwszej kolejności wskazywane są bariery powiązane z wysokimi kosztami, zarówno wynikające z rosnących kosztów stałych (51%), wysokich podatków (49%) i wysokich kosztów pracy (43%).
- **Prawo i biurokracja.** Druga grupa barier jest powiązana z prawem i biurokracją. Przez przedsiębiorców wskazywana była niestabilność prawa (29%) i skomplikowane prawo gospodarcze (20%) oraz nadmiar obowiązków biurokratycznych (26%) i narzucane przez UE ograniczenia działalności / rozwoju firm i branż 13%.
- **Przyszłość biznesu.** Myśląc o nadchodzących 12 miesiącach zaledwie 1/3 nie bierze pod uwagę zakończenia lub zawieszenia swojego biznesu, większość badanych przedsiębiorców (60%) nie zastanawia się nad tą kwestią, natomiast 11% przyznaje, że jest prawdopodobne, że mogą zakończyć lub zawiesić swoją działalność biznesową. Odsetek tych osób jest znacząco większy wśród przedsiębiorców z średnich miast (20-99 tys. mieszkańców), będących 6-10 lat na rynku i z wykształceniem podstawowym i zasadniczym (warto podkreślić, że ci ostatni stanowią grupę ogólnie najmniej zadowolonych z prowadzenia własnej firmy).
- **Powody kontynuowania działalności biznesowej.** Najczęściej wymienianym powodem kontynuowania biznesu jest dobra kondycja biznesu. Jednak pojawiały się również powody o charakterze mniej pozytywnym, jak brak innych alternatyw (6%) czy długoterminowe zobowiązania (4%). Wypowiedzi te wskazują na pewne rozgoryczenie sytuacją, mogą być wskaźnikiem, że być może prowadzenie firmy nie spełnia pokładanych w niej oczekiwań i nie zaspakaja aspiracji, jednak w chwili obecnej część przedsiębiorców jest zakładnikami swych wyborów i działa w pewnym sensie „z przyzwyczajenia”, walcząc o możliwość pozostania na rynku.
- **Powody zakończenia działalności biznesowej.** Na pierwszym miejscu wśród przyczyn skłaniających przedsiębiorców do zamknięcia lub zawieszenia działalności są zbyt wysokie koszty prowadzenia biznesu oraz wysokość składek i podatków (26%) oraz wprost zadeklarowane zbyt niskie przychody by móc prowadzić działalność (13%). Pozostałe wskazane przyczyny to wiek (6%) oraz brak zleceń, klientów (6%) i możliwości rozwoju (4%).

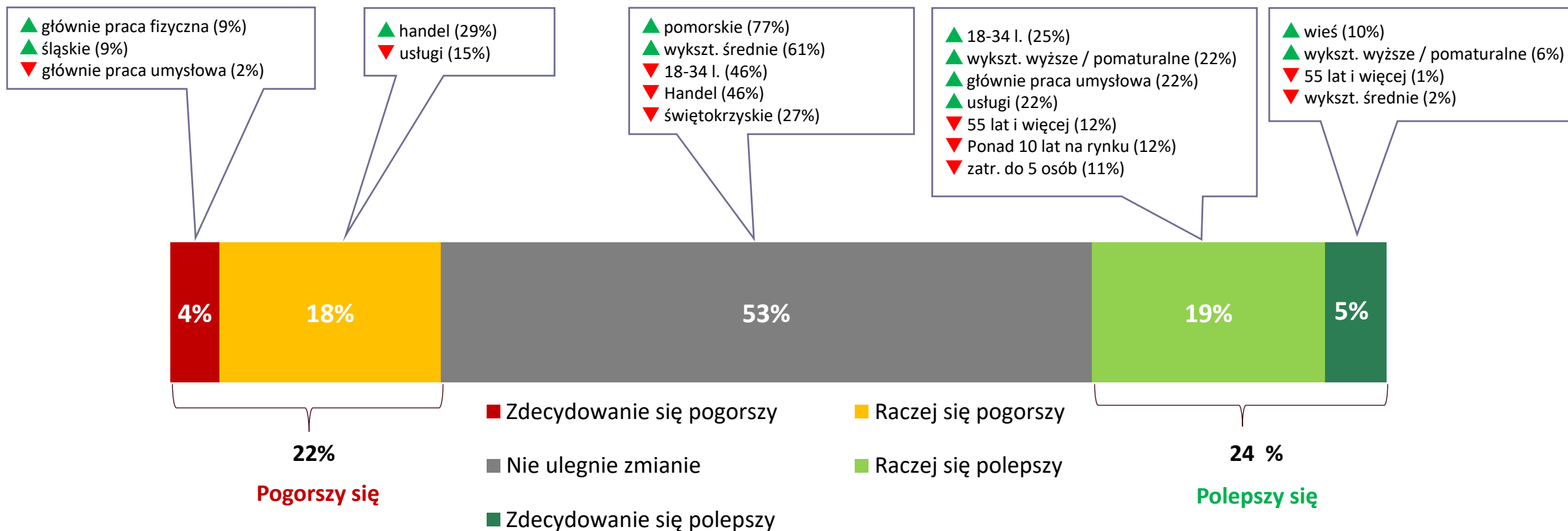


# Ocena sytuacji ekonomicznej firmy i zmiany rządu

# Przewidywana zmiana sytuacji ekonomicznej firmy

Czy uważa Pan, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy sytuacja ekonomiczna Pana firmy?

N=658



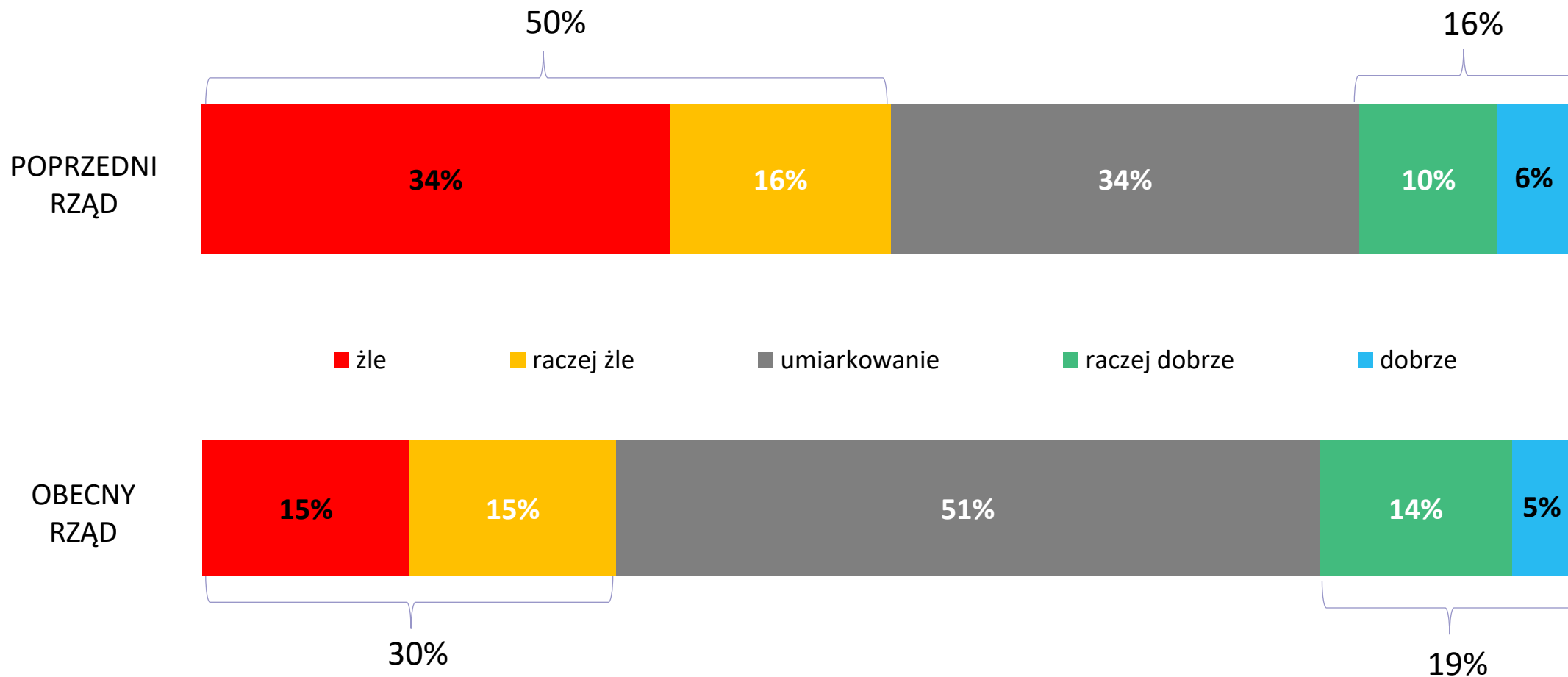
Połowa badanych mikro-przedsiębiorców (53%) przewiduje, że w najbliższych 12 miesiącach sytuacja ekonomiczna ich firmy nie ulegnie zmianie. Pogorszenia sytuacji ekonomicznej spodziewa się 22% respondentów, natomiast polepszenia 24%.

# Ocena działań rządu – poprzedni vs. obecny



Jak ocena Pan/i działania podejmowane przez rząd w kontekście ogólnego wspierania przedsiębiorców?

N=658





# Zapraszamy do kontaktu!

W sprawie wyników i metodologii

*Maison*  
—  
& PARTNERS

ul. Podbięty 57, 02-732 Warszawa  
tel. (22) 828-28-85 / kom: 512-437-457  
[biuro@maison.pl](mailto:biuro@maison.pl) ; [www.maison.pl](http://www.maison.pl)